DE ARBEIDER

ZATERDAG 8 FEBR. 1936

JAARGANG 46 - No. 6

VRIJ-SOCIALISTISCH WEEKBLAD

Moederschap of gevangenis

Het probleem van de abortus

De kleinburgerlijke angst voor openhartige bespreking van al wat tot het terrein van het geslachtsleven behoort, is ook in de arbeidersbeweging doorgevreten. Worden geslachtelijke vraagstukken in de jongerenbeweging nog van tijd tot tijd aan de orde gesteld, in de ouderenbeweging is daarvan feitelijk geen sprake, en beschouwt men dit onderwerp evenals de burgerman als „taboe", als „particulier terrein", dat met arbeidersbeweging, socialisme en vernieuwing niets te maken heeft.

Zoals in het algemeen zielkundige vraagstukken te weinig besproken en doordacht worden, en er van een behoorlijk gefundeerde zielkundemethode in de arbeidersbeweging weinig te bespeuren valt, heeft men ook de belangrijke, wellicht bepalende, sociale functie van het geslachtsleven voorbij gezien. Dit geldt niet alleen voor zielkundige vraagstukken maar ook voor problemen van levensleerkundige (biologische) aard. Zo is er van een grondige bespreking, en een stellingname ten opzichte van de vruchtafdrijving in de Hollandse arbeidersbeweging geen sprake.

Het zou te dwaas zijn te veronderstellen, dat dit vraagstuk de mensen stuk voor stuk niet bezig zou houden, maar men heeft de bespreking beperkt tot het terrein van het persoonlijke leven, zonder te zien, dat het een probleem voor de arbeidersbeweging is, zijn moet.

De Duitse revolutionaire arbeidersbeweging van vóór Hitler heeft in deze herhaaldelijk en zeer duidelijk stelling genomen, en het recht opgeëist van zelfbeschikking over de vrucht, tégen de burgerlijke, kapitalistische rechts- en staatsopvatting in.

In ons land is hiervan geen sprake, en sluit men de ogen voor de wanhopige nood van duizenden vrouwen, die door de wanhoop naar onbeholpen aborteurs worden gedreven, mèt de voortdurende angst voor een strafrechterlijke vervolging wegens overtreding van de desbetreffende wetsbepalingen.

Naar de omvang van de vruchtafdrijving en de doelmatigheid van de bestraffing daarvan is sedert enkele jaren een ernstig wetenschappelijk onderzoek ingesteld door Dr. J. Valkhoff, die zijn gegevens en conclusies neergelegd heeft in een tweetal publikaties.

Het eerste verscheen in 1932 in „Mensch en Maatschappij", VIII, No. 1, speciaal over Nederland, getiteld: „De omvang van de kriminele vruchtafdrijving in Nederland".

In 1908 werd een enquête gehouden, waarbij 127 artsen hun mening kenbaar maakten. Van deze 127 artsen deelden 85 mède, dat de kriminele vruchtafdrijving „veel", „buitengewoon veel" en „ontzettend veelvuldig" voorkomt!

In een kwestie als deze spreken het beste nuchtere cijfers. Maar deze zijn juist buitengewoon moeilijk te bekomen.

In de officiele statistieken komt alleen het cijfer voor van de vervolgingen of veroordelingen wegens het opwekken van abortus provocatus.

Dit aantal staat natuurlijk in geen enkele verhouding tot het werkelijke aantal gevallen. De grootste stilzwijgendheid wordt betracht en moet betracht worden, zodat vervolgingen maar zelden voorkomen.

Zo zegt de schrijver:

„Laten we bijvoorbeeld voor geheel Duitsland tegenwoordig een jaarlijks aantal abortus provocatus-gevallen van 700.000 aannemen. Dit aantal is eerder te laag dan te hoog.

Nu blijkt uit de kriminele statistiek in Duitsland, dat het gemiddelde aantal der in de drie jaren 1924, 1925 en 1926 inzake dit misdrijf (art. 218 St. G.B.) gerechtelijk veroordeelden pl.m. 6363 per jaar bedraagt. Dit maakt ongeveer 1 veroordeling op de 112 gevallen van abortus provocatus."

n vervolgens:

„Zou men nu ook voor Nederland 1 veroordeling op de 112 abortus provocatus-gevallen aannemen, dan zou men voor ons land reeds een jaarlijks cijfer van 8176 abortus provocatus-gevallen komen. Het getal, waartoe men zo komt, is ongetwijfeld veel te laag."

Geen wonder, dat „politie-autoriteiten verklaren, dat de praktijk van vele beroepsaborteurs zeer groot en bloeiend is."

Alleen de gemeente Amsterdam telt reeds volgens de politie rond 500 personen, die zich met dergelijke praktijken bezighouden.

Uitvoerig behandelt Dr. V. het vraagstuk in een in 1933 bij de Erven F. Bohn verschenen werk: „Abortus provocatus en strafwet. Een juridies-sociologies onderzoek naar de doelmatigheid van de bestraffing der vruchtafdrijving." Prijs *f* 4.50, gebonden *f* 5,50.

Met een overstelpende hoeveelheid feiten toont Dr. V. aan, dat het aantal gevallen van abortus provocatus enorm groot is, zich in stijgende lijn beweegt, ondanks de wettelijke maatregelen, die ertegen genomen zijn.

Een opsomming van feiten, die een wereld van leed verbergen.

Schrijver begint met een beeld op te hangen van de omvang van de kriminele vruchtafdrijving. In de Verenigde Staten is de omvang van de klandestiene abortus provocatus enorm. De schattingen schommelen tussen 1½ en 2 millioen per jaar. Het getal der jaarlijks verrichte vruchtafdrijving alleen in New York wordt geschat op 80.000 à 100.000. In Chicago wordt het aantal jaarlijkse gevallen op 6.000 à 10.000 geschat.

Voor Frankrijk wordt het getal jaarlijkse abortus provocatus-gevallen op 400.000 à 500.000 geschat. Kunstmatige zwangerschapsverstoring komt in alle groepen der bevolking voor.

De meeste gegevens staan ter beschikking over de omvang van de kriminele vruchtafdrijving in Duitsland. De laagste schattingen van het jaarlijkse aantal verboden zwangerschapsverstoringen, die reeds van 'n tiental jaren terug dateren, schommelen tussen de 300.000 en 400.000. Dr. Sandhop noemt in 1921 reeds 450.000 à 475.000. Prof. Liepmann in 1923 tot 500.000. In de latere jaren vindt men nog veel hogere schattingen. Op de 45ste Duitse Artsendag te Eisenach werd het getal kriminele abortus-gevallen op minstens 800.000 getaxeerd! Men gaat thans zelfs tot schattingen van 1.000.000!

Het aantal vrouwen, dat jaarlijks te gronde gaat aan de gevolgen van de afdrijving, wordt steeds hoger. Prof. Liepmann schat het aantal gevallen van abortus provocatus met dodelijke afloop op pl.m. 25.000 per jaar; hij voegt hieraan echter de opmerking toe, dat het getal sterftegevallen per jaar bijna 44.000 moet bedragen, indien men het getal der jaarlijkse abortusgevallen stelt op pl.m. 875.000. Ter vergelijking diene, dat jaarlijks in Duitsland ongeveer 31.000 vrouwen en meisjes aan tuberculose sterven.

Duitse doctoren schatten het percentage kriminele abortus op het totale aantal abortus 95% of zelfs 99%.

In Oostenrijk neemt het aantal gevallen sterk toe. In het Algemeen Ziekenhuis te Weenen steeg het aantal jaarlijks behandelde gevallen van abortus in 29 jaren van 400 tot 4500.

In Hongarije werd in 1919 het aantal jaarlijkse abortus provocatus-gevallen geschat op 100.000.

Groot en toenemend is het aantal in Zweden, Yoego-Slavië, Italië, Engeland, Tsjecho-Slowakije, enz. enz.

Het getal van de jaarlijks in Zwitserland door artsen en niet-artsen verrichte abortus provocatus wordt op 100.000 geschat. De aborteur H. Gächter ontving in 14 jaren tijd 8634 schriftelijke en mondelinge aanvragen tot het opwekken van miskraam. Van deze aanvragen waren 4/5 van gehuwde, 1/5 van ongehuwde vrouwen afkomstig.

Over Nederland is weinig gepubliceerd. De in 1908 gehouden enquête werd reeds genoemd: in 1910 vinden wij dan, dat in het Voorlopig Verslag inzake het Wetsontwerp tot bestrijding van de zedeloosheid over de abortus criminalis in ons land gesproken wordt als van een „zeer ernstige toestand". In 1922 deed Brusse zeer belangrijke, schrikbarende mededelingen over desbetreffende toestanden in Rotterdam (in zijn Rotterdamse Zedeprenten). Van Heijnsbergen en Van Balen Blanken stellen in 1925 vast, dat in ons land de vruchtafdrijving veel voorkomt en steeds toeneemt. Genoemde schrijvers menen, dat „de vruchtafdrijving verreweg het meest voorkomt onder de kleine burgerstand." In Januari 1930 bericht schrijver, beschikte de Rotterdamse politie over 543 adressen van personen, die zich met de practijk van de abortus provocatus bezighouden. Van deze 543 personen waren er 159 „deskundigen", die alle reeds eens of meermalen een processuaal voor dit misdrijf gehad hadden of daarvoor door den strafrechter veroordeeld waren, 188 waren anti-konceptionele middelenverkopers en -verkoopsters en 196 kaartleggers en kaartlegsters! Op het platteland is de omvang van de abortus criminalis minder groot. De vruchtafdrijving gebeurt daar veelal met nog primitievere middelen, d.w.z. dat er nóg grotere gevaren aan verbonden zijn.

Men dient echter rekening te houden met het feit, dat de verkeersmiddelen veel gemakkelijker geworden zijn, en men zich dus gemakkelijk in een nabij gelegen stad kan laten helpen.

Gebleken is, dat de abortus provocatus een enorm veel voorkomend maatschappelijk verschijnsel is.

Velerlei factoren hebben hiertoe medegewerkt, schr. noemt o.a. vrouwenarbeid buitenshuis, in fabrieken en werkplaatsen, kantoren, enz. Duizenden vrouwen worden gedwongen uit huis te gaan om de kost te helpen mee verdienen. Drie plichten tegelijk te vervullen is vaak ondoenlijk: moeder, arbeidster en huishoudster. De lonen dalen, rationalisatie leidt tot massa-ontslag van arbeiders. De permanente werkloosheid wordt voortdurend groter. Ook de levensomstandigheden van een groot deel der landbouwende bevolking worden steeds slechter. Slechte woningtoestanden, huurkazernen in de grote steden, zijn een ernstige factor. Vooral komt de vruchtafdrijving dan ook onder de armen voor. Nog een factor, die de uitbreiding van de provocatus in de hand werkt, is de grote onkunde op het gebied van het geslachtsleven en de techniek van het Nieuw-Malthusianisme. Uit de weg ruimen van deze onkunde inzake de Neo-Malthusiaanse praktijk en een grotere verbreiding der voorbehoedmiddelen wordt in vele landen door de regering belemmerd en tegengegaan, ook in ons land (art. 451 W. v. S.).

In het volgende hoofdstuk bespreekt de schr. de vervolging en de bestraffing van de abortus provocatus. Na een reeks opgaven over veroordelingen en vervolgingen, stelt schr. vast, dat „de bepalingen in de Wetboeken van Strafrecht, die straf bedreigen tegen de kunstmatig verwekte abortus, blijken nagenoeg geen werking te hebben." „De wetgever maakt zich daardoor min of meer belachelijk." De bestaande wetgeving op dit gebied is dan ook onhoudbaar en dient te verdwijnen. Met behoud van het huidige maatschappelijke stelsel is m.i. geen verbetering te bedenken. Radicale verbetering van genoemde misstanden is eerst mogelijk in een geheel veranderde samenleving. Kapitalistische belangen zullen strijdig blijven aan eisen van menselijkheid. De schrijver pleit echter voor een wetswijziging in dit opzicht. Onder vaststelling van het feit, dat de vruchtafdrijving een handeling is,die thans in verreweg het grootste deel door ondeskundigen wordt uitgevoerd, dit het gevaar daaraan verbonden enorm vergroot, wil hij de abortus als elke andere geneeskundige ingreep aan de artsen overlaten.

Een doelmatige geslachtelijke voorlichting en ernstige propagering van het Neo-Malthusianisme, is mede een belangrijk middel tegen de kriminele vruchtafdrijving.

Uitvoerig staat schr. nog stil bij de verhoudingen op dit gebied in Sowjet-Rusland. Lenin sprak zich in 1913 voor afschaffing van de geldende strafbepalingen uit. Door de Bolsjewiki werd direct in November 1917 een streep door de desbetreffende oude strafbepaling gehaald. De onderbreking van de graviditeit werd zonder enige restriktie strafvrij gemaakt. Hieruit ontstonden toch ongewenste toestanden, daar op geld beluste afdrijvers vrij spel kregen. Bij dekreet van 18 November 1920 werd hieraan een einde gemaakt. Bepaald werd o.a.:

„1) Kosteloos worden operatieve onderbrekingen van de zwangerschap in de ziekenhuizen van de Sowjetregering toegelaten, waarbij een maximum van veiligheid gegarandeerd wordt.

2) Ten strengste wordt verboden deze operatie door iemand anders dan door een arts te laten verrichten."

Terwijl later bepaald werd:

„Wegens vruchtafdrijving worden niet alleen die personen gestraft, die afdrijven zonder daartoe gerechtigd te zijn, maar ook diegenen, aan wie het weliswaar geoorloofd is de zwangerschap te onderbreken, doch die de behandeling niet in de door het Volkscommissariaat voor Justitie voorgeschreven omgeving verrichten."

Deze door het Volkskommissariaat voor Gezondheidswezen voorgeschreven plaats is ds kliniek. Aan de hand van cijfers zet schr. vervolgens uiteen, dat door deze maatregelen het sterftecijfer in S.R. aanzienlijk gedaald is. Sowjet-Rusland was het eerste land, dat er in onze tijd toe overging een nieuwe politiek ten aanzien van dit vraagstuk te voeren [1]). Sedert 1929 is nu ook in Estland de vruchtafdrijving in de eerste drie maanden onder alle omstandigheden strafvrij.

Nog een aantal belangrijke vragen worden door schr. besproken, o.a. de bepaling van het tijdstip, waarop de ingreep het beste kan plaatsvinden, de plaats, waar de operatie geschieden moet, in of buiten een kliniek, de toestemming van de vrouw en van den echtgenoot, enz.

Alle vraagstukken, die ieder voor zich een uitvoerige behandeling waard zijn. In zijn slotwoord stelt de schr. vast, dat „het beste middel om de abortus provocatus terug te dringen de verbreiding van de bewuste verhindering, voorkomen van de konceptie is". „De overheid moet medewerken aan verbetering van de anti-konceptionele techniek en methoden, en zorgen voor een ruimere verbreiding van deugdelijke voorbehoedmiddelen". „Het Neo-Malthusianisme is de beste prophylaxis voor de abortus provocatus".

Een uitvoerige literatuurlijst besluit het werk; hierin mis ik tot mijn verwondering: „Sexualnot und Sexualreform. Verhandlungen IV. Kongress der Weltliga für Sexualreform, Wien 1930", en het werk van A. en W. Reich.

Het is een boek, dat uitstekend geschikt is voor studiemateriaal in onze arbeidersbeweging en een basis kan zijn voor bespreking in vrouwenorganisaties en bij het algemene ontwikkelingswerk. Een belangrijk werk, prachtig gedocumenteerd en zakelijk.

15-4-'35.

Uit: „De Internationale" I. Gé NABRINK.

[1]) De laatste tijd is in Sowjet-Rusland door dit alles praktisch een streep gehaald. Symptoom van de voortschrijdende reaktie. Ook daar heeft men soldaten nodig! (Red. Arb.).

De Exploitatie-Commissie van „De Arbeider" deelt mee, dat zij ter verdere uitbreiding en uitbouw der krant, de beschikking krijgt over een gedeelte der nalatenschap van wijlen G. H. Weekers.

In haar vergadering van 26 Januari maakte de besteding van dit vermaakte bedrag een belangrijk punt van bespreking uit.

De resultaten van de „Arbeider-Actie" in het 2e halfjaar 1935 waren niet van die aard, dat een handhaving van de per 1 Juli ingevoerde vergroting gewettigd zou zijn. Daar de door deze gemaakte actie gemaakte abonné-winst te niet gedaan wordt door het bedanken anderzijds van een aantal door de crisis getroffenen, is de oplaag niet alleen stationnair gebleven, maar levert de exploitatie op dit ogenblik zelfs verlies op, daar de vergroting meerdere kosten van drukken, etc. met zich brengt.

Voor het lopende jaar wordt het tekort zelfs op *f* 500.— begroot. In gewone omstandigheden zou de Commissie dus stellig tot opnieuw verkleinen der krant besloten hebben. Gezien bovengenoemde legatering echter, besloot de E.C. het huidige formaat te handhaven en het te verwachten te kort te dekken uit de erfenis.

De grote moeilijkheid is nu echter, dat 't geld er nog niet is, misschien zelfs op korte termijn nog niet loskomen zal. Waar nu en op dit ogenblik toch elke week de grotere drukkosten, etc. er moeten zijn, m.a.w. de volle zwaarte van de vergrotingskosten geheel op de exploitatie drukt, dreigt het gevaar, dat dit alles direct meer na- dan voordeel op zal leveren, wanneer niet aktiviteit en solidariteit van lezers, kolporteurs en vrienden van „De Arbeider" meer dan verdubbelen.

We hebben een grote kans met onze ideeën en onze krant. We gaan door met tienduizenden gratis kranten te verspreiding als propaganda voor beginsel en krant. Maar van elk vriend van ons blad vragen wij nu direct:

Werk voor abonnéwinning.

Betaal stipt en op tijd.

Vergeet juist nù vooral de „steunpenning" niet.

De Expl. Comm. is paraat en zal samen met redactie en medewerkers van de krant maken wat mogelijk is.

Maar zij rekent daarbij op u allen voor 100 procent!

Antwoord aan de N. S. B.!

In een door de N.S.B. verspreid manifest stelt deze een aantal vragen met betrekking tot de rotzooi waarin we leven, met het doel, om op deze wijze de belangstelling der arbeiders in de N.S.B. op te wekken en in haar vaarwater te brengen! Dit manifest bevat 39 vragen en het is dus ondoenlijk om alle te beantwoorden, daarom zullen we de voornaamste ervan even belichten. In haar „medeleven en voelen" met „ons volk", wat blijkt uit de liefde van de N.S.B.'ers Swarttouw, van Beuningen, groot-kapitalisten bij de gratie Gods, voor de arbeiders die bij hen voor hongerlonen moeten poken, uit ze in vraag 1 in het manifest, de verzuchting: „Waarom verarmt ons Volk steeds meer?" In de eerste plaats antwoorden we dan met de vraag: „Wat bedoelen jullie met „ons Volk"?" en: „Wie verarmt?". Als alleen „ons Volk" verarmt, dus armoede lijdt, dan toch zeker niet zij, die zo arm zijn, dat ze tientallen millioenen aan vermogensbelasting kunnen ontduiken. Dan behoren zij toch niet tot „ons Volk", die millioenenwinsten maken door de armoede van de arbeiders te vergroten, middels de hongerlonen die o.a. de N.S.B.'ers Swarttouw en v. Beuningen uitbetalen? Tot „ons Volk" behoren dan zeker niet zij die men met de veelzeggende naam „couponnetjes-knippers" aanduidt, waarmee gezegd is dat deze parasieten ten koste van het zweet en bloed der arbeiders, een onbezorgd leven leiden, op de puinhopen van een hopeloos en armoedig bestaan dezer arbeiders? Wanneer we dit weten dan krijgt het begrip „ons Volk" een andere inhoud dan de N.S.B. ons wenst voor te zetten. Dan bemerken we dat „ons Volk" niet één geheel vormt, maar bestaat uit bezitters en niets-bezitters, uit rijken en armen! Dan valt dat begrip „ons Volk" weg, als we de positie van de grootkapitalisten Swarttouw en v. Beuningen met de voor hongerlonen bij hen werkende arbeiders vergelijken! Dan blijkt dat het met de armoede van deze grootkapitalisten erg slecht gesteld is, terwijl de armoede der in hun dienst staande arbeiders er beter voor staat, ja zelfs hoogtij viert. In deze tegenstelling: de rijkdom dezer vertegenwoordigers der kapitalistische klasse en de armoede der arbeidersklasse, ligt tevens het antwoord opgesloten op de vraag (vrij vertaald!): „Waarom verarmt de arbeidersklasse steeds meer?" Omdat de grondslag van deze maatschappij de uitbuiting, het privaat-bezit, de loonarbeid is, waaraan ook de N.S.B. geen einde wil maken, maar integendeel in stand houden wil, dáárom is er armoede, dáárom zijn de belastingen moordend, dáárom wordt er voedsel vernietigd, dáárom is de jeugd hier zonder toekomst, dáárom lijden millioenen (en niet duizenden!!) gebrek, dáárom moet de arbeidersklasse (niet „ons Volk"!) rustig blijven, dáárom moeten *wij* afwachten en aanpassen, dáárom gaan we naar de chaos, dáárom komt de wild geworden middenstand onder leiding van het grootkapitaal, met als vertegenwoordigers o.a. Swarttouw en v. Beuningen, in de vorm van fascistische partijen naar voren, omdat de democratische concurrentie, grondslag van het kapitalisme, niet meer past in het raam van de naar de onbegrensde uitbuiting strevende monopolie-kapitalen, welke haar absolute heerschappij wil doorvoeren, onder het mom van „ordening in het bedrijfsleven" en dergelijke platte demagogie meer!

Dáárvoor is er een N.S.B. nodig, om de strijd die daaruit, tussen de bourgeoisie en het proletariaat, voortvloeit, in te dammen en de doorvoering van de absolute heerschappij van het grootkapitaal te vergemakkelijken! Dáárom noemt de N.S.B. zich socialistisch, om door deze schijn, haar ware bedoelingen te verbergen!

Dáárom groeit de N.S.B. voortdurend, omdat de partijen reeds de grondslag der staatsgedachte, middels „ordeningsplannen" en „plannen van de Arbeid" bij de arbeidersklasse gelegd heeft, zonder de macht te hebben ze door te voeren! De propaganda is aan die partijen en de dóórvoering aan de bezittende klasse voorbehouden!

Dáárom waarschuwen we jullie kameraden, arbeiders, voor alle „plannen van de Arbeid" en „ordenings-leuzen", omdat we weten dat de oorzaak van onze ellende berust op het privaat-bezit, de uitbuiting, op de grondslag van de loon-arbeid, waaraan geen één „Plan", noch van de S.D.A.P., noch van de N.S.B., iets wil veranderen.

Dáárom: laat je niet misleiden door schoon klinkende leuzen en socialistisch schijnende propaganda en programma's, maar verenig je met elkaar tot één groot klasse-front, om een einde te maken aan alle onderdrukking en uitbuiting en om zelf en gezamelijk ons eigen lot in handen te nemen. Dat betekent tevens het einde van alle zogenaamde socialistische bewegingen en het begin van het:

SOCIALISME!

J.

De crisis

De netto-winst van de General Motors over het vierde kwartaal 1935 wordt geschat op $ 51.600.000, gelijk aan $ 1.13 per gewoon aandeel, tegen $ 2.333.000 of $ 1.27 per 5% preferent aandeel in 1934. De winst over het gehele jaar wordt geraamd op $ 167.200.000, neerkomende op $ 3.65 per gewoon aandeel, hetgeen het hoogste cijfer is sedert 1929, in welk jaar de winst $ 5.54 per gewoon aandeel bedroeg. Over 1934 bedroeg de netto-winst $ 94.940.000 gelijk aan $ 1.99 per gewoon aandeel.

In deze tijd van ongekend grote werkloosheid en daarmede gepaard gaande financiële en morele aftakeling is het toch wel dubbel schrijnend te moeten constateren dat er in zovele bedrijven zo ontzettend grote winsten worden gemaakt. Wanneer we goed opletten zien we ook, dat terwijl de grootste groep der mensheid steeds meer en meer in verval komt, een ander groepje zich steeds meer weet toe te eigenen. Dit nu behoeft op zichzelf geen verwondering te wekken, daar de maatschappij de laatsten daartoe volledig in staat stelt, ja zelfs medewerkt nieuwe mogelijkheden te scheppen voor nog grotere winsten. Maar verkeerd is het toch zeker niet zo van tijd tot tijd eens de aandacht te vestigen op de tegenstellingen die zich dagelijks aan ons opdringen.

Eén van deze is een berichtje in „De Telegraaf" van 23 Januari j.l., onder de financiële rubriek waaruit blijkt dat de winst der „General Motors" (ik meen een Amerikaanse Auto-Motorenfabriek annex wapenindustrie) over 1935 geraamd was op ruim 167 millioen Dollar. Dat staat daar zo onschuldig en nuchter in een van de dagbladen. 't Is ook de eenvoudigste zaak van de wereld nietwaar? Want toch niet voor niets steekt „men" zijn geld in een bedrijf, er moet toch wat verdiend worden. Maar iets anders wordt het wanneer we de dingen eens eerlijk en onbevooroordeeld aan een zelfs heel oppervlakkige beschouwing durven onderwerpen. In de eerste plaats dan zijn het zeker geen arbeiders die geld hebben te beleggen en zodoende geen hoge winsten konden incasseren! Het zullen wel arbeiders geweest zijn die zoals in alle bedrijven loonsverlaging kregen alsmede verslechtering der sociale bepalingen, om niet te spreken van hen die door de vermechanisering der bedrijven tot niets doen gedwongen worden. Ook is het arbeidende gedeelte der mensheid niet geschikt om auto te rijden, of het moet zijn op weg naar een ziekenhuis of soortgelijke inrichting. Neen, zij mogen het product wel samenstellen en zorgen dat het goed gebeurt ook. Maar gelukkig, het is anders gesteld met de wapens, daar mogen zij ten volle gebruik van maken. Dat is dan toch een bepaald voorrecht, waar het kleine groepje nietsnutters van verstoken blijft. Nu ja, men wordt dan wel gecommandeerd om op een zekere groep zijn verbeten woede te koelen, maar dat is minder. Hoofdzaak is, dat men beschikken kan over het zelf vervaardigde product. Ja zelfs mag men dan als schietschijf dienen, en dus de bruikbaarheid van het zelf gefabriceerde bewijzen. Ja, dat voorrecht heeft die grote groep van mensen, en daar is dan dat kleine groepje van verstoken. Wellicht vindt gij het laatste iets overdreven en wat aangedikt. Maar niets is toch minder waar. De tegenstellingen zijn er toch, ja zelfs veel meer barbaars en geraffineerd dan hier genoemd. Wat echter het meest onbegrijpelijke is en maar niet door de mensheid begrepen kan worden, is toch slechts alleen, dat er voor alle ellende en ontbering geen plaats was, indien „men" van goede wil was. En daar is toch werkelijk niet zoveel voor nodig.

MOL.

BINNENLANDS OVERZICHT

De ontwikkelingsgang der Nederlandse arbeidersbeweging gedurende de laatste jaren is wonderbaarlijk. En toch ook weer zo logisch en begrijpelijk! Want wat we de laatste tijd te zien krijgen, is niets anders dan het voltrekken van het verrottingsproces, dat de partij-politieke arbeidersbeweging grondig zal vernielen, en dat is begonnen sinds het binnendringen van de parlementaire bacil. Het parlementarisme is het graf van het socialisme. Het zijn de gebeurtenissen van onze dagen, die de juistheid van deze uitspraak komen bevestigen.

Zij die onder fraaie leuzen en schone beloften de zaak van het socialisme zeiden te kunnen dienen door zich te nestelen in de vertegenwoordigende lichamen, zijn steeds meer van de klassenstrijd en de sociale revolutie vervreemd en steeds inniger samengegroeid met het bestaande winststelsel, zij zijn ideologisch vastgeklonken in en door de praktijk van het parlementarisme met de heersende machten, zij zijn in alle opzichten de hielenlikkers en gehoorzame lakeien, in plaats van de verwoede socialisten, die zij voorgeven te zijn.

Hoe dieper en reddelozer zij in het moeras verzonken, des te gemakkelijker kwamen zij er toe te breken met de praktijk van waarlijk socialistische strijd en daarvoor in de plaats te stellen een nietszeggend, onvruchtbaar woordengegoochel en een klakkeloos aanvaarden van allerlei burgerlijke opvattingen en gedachten. Deze zondeval van het socialisme heeft onzegbaar veel schade berokkend aan de zaak van de mensheidsbevrijding uit de ban van kapitalistische onderdrukking en denkwijze.

Het volkomen loslaten van alle socialistische beginselen konden we de laatste jaren zien gebeuren. Hiervan mogen getuigen het afzweren van elke poging tot anti-militaristische strijd door het S.D.A.P.-congres 1934, de walgelijke kruiperij van deze partij tegenover de regering, het koningschap, bij allerlei „nationale" gebeurlijkheden en alle andere gelegenheden, waarbij het socialistische beginsel met de plompe modderlaarzen der parlementaire demagogie werd vertreden.

Meer dan eens hebben wij daarover het onze gezegd, hoewel het telkens opnieuw nodig blijkt dit verraad van het socialisme aan de openbare verachting prijs te geven. Naast de klassevijand hebben wij nog een andere gevaarlijke tegenstander leren kennen, die voortdurende bestrijding onzerzijds behoeft, n.l. het politiek-parlementaire renegaten-dom van het socialisme, belichaamd in de sociaal-democratie, waaronder ideologisch alle z.g.n. rode verkiezingspartijen gerekend moeten worden.

Het verschil tussen sociaal-democratie en bolsjewisme is slechts een verschil van graad. Het bolsjewisme, niet ten onrechte „linkse sociaal-democratie" genoemd, is wat wilder „onbeschaafder" in doen en laten, wat radicaler in toon en gebaren, maar van karakter — en hier komt het toch maar op aan! — precies eender als zijn grote broer: de reformistische sociaal-democratie. Ook de bolsjewistische partij (op haar laatst gehouden congres herdoopt van C.P. Holland in C.P. Nederland), de C.P.N. is zozeer verworden door de praktijk van het parlementarisme, dat haar „strijd" in hoofdzaak nog slechts gericht is op zuiver reformistische doeleinden.

We hebben voor ons liggen het nieuwste strooibiljet der C.P.N.

Hieruit putten wij de nu volgende citaten:

„Het congres der Communistische partij roept u op, tot verzameling van alle krachten, van alle partijen en verenigingen van arbeiders, werkende boeren en middenstanders...."

„....tegen elke loon- en steunverlaging, voor werkverruiming tegen normale lonen, voor huurverlaging, voor verhoging van de werklozensteun". (Geen woord over de sociale revolutie!)

„....voor bescherming van de middenstand tegen de moordende concurrentie van het warenhuis-kapitaal" (deze fraze is gestolen van.... de N.S.B.! — J. R.)

„Wij willen nu reeds in het bijzonder in de gemeenteraden met een rode meerderheid (bij de gratie van de regeringsdictatuur. — J. R.) gezamenlijk de strijd voeren tegen regeringswillekeur, tegen loonsverlaging, voor werkverruiming...."

„Middenstanders, werkt samen met de arbeidersbeweging voor de vervulling van uw eisen, voor vermindering van de lasten, voor zware belasting op de grote warenhuizen, voor verbod van het cadeau-stelsel, voor goedkope credieten voor de kleine winkeliers en handelaars, om de concurrentie van het warenhuiskapitaal het hoofd te kunnen bieden". (De heeren bolsjewieken gaan er prat op, dat Domela als hij nog leefde, hartstochtelijk aanhanger van.... *het bolsjewisme* zijn zou! Van dit bolsjewisme zou hij.... kotsen! — J. R.)

„Wij willen een andere regering, een planregering, die de eisen van het (op het kapitalistisch herstel gerichte — J. R.) Plan van de Arbeid tot werkelijkheid maakt, die arbeid verschaft en die met de wensen en verlangens van de middenstanders-organisaties rekening houdt, die de democratie verdedigt, tegen de aanslagen van het fascisme".

En zo gaat het door. Eén lange aaneenschakeling van frazes, demagogie en reformisme, om wee van te worden. De partij, die dit product heeft uitgegeven is dezelfde als die, welke telken jare de Russische revolutie met veel pathos pleegt te herdenken. Het is formidabel! We zullen ons de moeite sparen om commentaar te leveren op bovenaangehaalde passages uit het manifest. Ze spreken dunkt ons voor zichzelf. Ze typeren bovendien zó juist dat verschijnsel in de partijpolitieke arbeidersbeweging, door ons de „zondeval van het socialisme" genoemd, dat we meenden het den lezers van dit overzicht niet te mogen onthouden.

JACQUES REES.

Duistere wegen van „De Telegraaf"

Af en toe moet men het karakterloze blad, dat „De Telegraaf" heet, wel eens inzien en telkenmale ergert men zich aan de laffe, lasterachtige en liederlijke leugens, die door een gekochte en betaalde troep scribenten in de kolommen van dat blad gepurgeerd worden. Volkomen ruggegraatloos als de redaktie in politiek gezicht gedwongen is te zijn (wie kent niet de herhaalde heen- en weer zwenkingen in dit opzicht in de loop der jaren?), — in één opzicht wordt bij voortduring een duidelijke lijn gevolgd: hatelijk en vijandig wanneer het gaat tegen de arbeiders en vooral tegen de vooruitstrevende en vrijheidslievende beweging.

In het avondblad van 5 dezer komt onder de titel: *„Vrijgezellensteun aan ontrouwen echtgenoot"* met verder bijbehorende schreeuwende onderkoppen o.a. het volgende stuk voor:

De dramatis personae uit de tragedie, die hier volgt zijn een werkloze timmerman met vrouw en kinderen en een anarchistisch arbeider. De timmerman behoorde al sinds enige tijd tot het droevige leger der steuntrekkenden, toen hij met den anarchist kennis maakte. Door deze kennismaking raakte hij weldra zozeer vertrouwd met de kringen van zijn nieuwen vriend, dat hij niet lang daarna vrouw en kind verliet om bij zijn politieken geloofsgenoot te gaan inwonen. Ondanks het herhaald en dringend verzoek van de vrouw, bij haar en zijn kinderen terug te komen, volhardde hij bij zijn eens genomen besluit en bleef in *het staatsgevaarlijk milieu* [1]), dat hem had opgenomen.

Tot zover is ons verhaal niets anders dan de tragedie van den man, die zijn gezin in de steek laat en *zijn eigen duistere wegen* [1]) gaat.

Het bevreemdende element in deze geschiedenis ontstaat eerst, door de houding, die de overheid, niet alleen in dit ene geval, maar in al dergelijke gevallen aanneemt. Het gemeentelijk apparaat, dat de toekenning van werklozensteun heeft te beoordelen, verstrekte den man, die vrouw en kind verliet, namelijk extra vrijgezellensteun, *terwijl het oorspronkelijk bedrag voor het hele gezin verder aan de achtergebleven familie werd doorbetaald* [1]).

Het toeval wil nu, dat wij in onze omgeving een geval kennen, dat als twee druppels water op het onderhavige gelijkt. De gelijkenis is zó frappant, dat wij haast aan zouden nemen, dat dit geval hier bedoeld wordt. Wie de middelen kent, waarop de h.h. journalisten der officiële pers aan hun nieuws en hun sensatie komen, zou er zich niet over verwonderen, dat we deze onderstelling durven wagen.

We hebben ons dan met de „dramatis personae" in verbinding gesteld en kwamen dan in het geval dat *wij* kennen het volgende aan de weet:

De gezinsinkomsten van de steun bedroegen vóór de scheiding *f* 15.75. Na de scheiding kreeg de vrouw voor zich en de kinderen *f* 10.— en de man *f* 5.75. Deze toestand duurde 2 weken lang. Toen kreeg de vrouw *f* 13.—. De man, die via zijn bond recht op werklozenuitkering, *waarvoor hij zelf betaald had*, groot *f* 8.— kon maken, bleef alsnog *f* 5.75 ontvangen! Bedenkt men nu, dat de vrouw intussen verhuisd is, en *f* 5.75 ging verwonen i.p.v. *f* 4.50 eerst, dan komt men tot de konklusie, dat deze *f* 1.25 van het totaal van *f* 18.75 afgerekend dient te worden, zodat men rekenen kan, dat thans *f* 1.75 meer steun ontvangen wordt dan eerst!

En dàt rechtigt nu „De Telegraaf" om een poehah van bijna een kolom op de 1e pagina te maken en de toestanden in Amsterdam die van „Klein-Rusland" te noemen! Geheel het geschrijf zakt als een stukgeprikte kinderballon ineen, daar de bewering, waarop de hele redevoering gebouwd is, dat „het oorspronkelijke bedrag voor het hele gezin verder aan de achtergebleven familie werd doorbetaald" een *leugen* moet zijn!

De zaak is: Ook „De Telegraaf" wil met de N.S.B. en dergelijke duisterlingengroepen een volkomen ontrechte positie voor de arbeiders, — een levenstoestand waarin zij alles te slikken hebben wat een ambtenarencorps voorschrijft of — te stikken. Zij wil slaafse koelies maken van de werklozen, waarin elk levensinitiatief ontbreekt.

We zwijgen maar over de schandelijke laatdunkendheid, waarmee over de anarchistische beweging gesproken wordt, — we zijn dat van die zijden gewend. We zwijgen maar over de insinuatie aan het adres van den timmerman, dat hij zijn „eigen duistere wegen" zou gaan. Is het tegen zin en wil kontinueren van een rot en gebroken huwelijksleven in een echtelijke alkoof een minder duistere weg?

Hoofdzaak is, dat ten nadele van de eer en de morele gevoelens der werklozen in 't algemeen hier een politiek standje gemaakt wordt, dat alle burgers en middenstanders weer heerlijk in hun belastingbetalers-gevoel kittelt en tegen de arbeiders opzet. Die gestie is volkomen fascistisch. Wat wij van het „vrijzinnige" blad, dat helaas ook nog in arbeiderskringen gelezen wordt, mèt zijn aftreksel „De Courant-Het Nieuws van de Dag" (waarin dit stuk ook voorkwam) maar weer eens vast wilden nagelen.

[1]) Cursivering van ons. (Red. Arb.).

Gij hebt het Socialisme niet gewild, en daarvoor zult ge de oorlog hebben. Gij zult dertig jaren lang de oorlog hebben wanneer de revolutie deze even onzinnige als schandelijke toestand geen einde bereiden zou. Het moet ons duidelijk zijn: scheidsgerechten, europees evenwicht, afschaffing der staande legers, ontwapening — dit alles zijn schone dromen zonder enig practisch resultaat. Er is geen andere uitweg dan de sociale revolutie. Wanneer deze de grond, de gereedschappen, de machines, de grondstoffen en alle maatschappelijke rijkdom in de handen der arbeiders gegeven en de gehele produktie gereorganiseerd heeft, dan zal ze de oorlogen, die om de beheersing der wereldmarkten gevoerd worden, beëindigen.

PETER KROPOTKIN.

ER GINGEN KAMERADEN....

Soms drukt het noodlot zwaar z'n stempel
en brandt in 't zieleleven 'n wonde plek
Die, ogenschijnlijk niet is te genezen
En je gelaat toont méér...., een droeve trek.

Soms is men droef, en moede van dit leven,
Het toont ons dan geen enkel perspectief.
Wanneer men vrienden heeft gekweekt
om.... te verliezen,
't Geluk van je verdwijnt, en....
al het liev'....

Dan heeft men vaak een diepe neiging
Men wil de rust, de stilte...., heel alleen
Geen wezen is in staat, je dan te troosten
Men wil in bitt're ernst.... uit 't leven heen.

Doch plots komt men dan tot bezinning
't Verdriet, dan overwonnen ene maal,
Doet je weer scherper denken,....
en standvastig
Richt men z'n blikken weer....
naar 't Ideaal!!!

DRIES T.

VOLDOENDE VOELING?

We ontvingen het „Corr. blad" no. 9 van de B.A.S. Naast verschillende mededelingen omtrent deze Bond vinden we er het verslag in van de Alg. Verg. van 1-12-35. In dit verslag frappeerde ons de volgende zinsnede:

„Omtrent 't onderzoeken van de mogelijkheid van een propagandablad wordt de vraag geopperd, of het niet mogelijk is „De Arbeider" hiervoor te gebruiken. Han Kuysten zet hierover de mening van de C.C. uiteen. De hierbij naar voren komende bezwaren worden in hoofdzaak door de vergadering gedeeld, waarna besloten wordt, over te gaan tot het benoemen van een commissie, die de mogelijkheden van een propagandablad onder ogen zal zien".

Het moet ons van 't hart, dat we van deze passage opkeken. Want nóch bij de redactie, nóch bij de Expl. Comm. is er iets van bekend, dat er pogingen tot kontakt ondernomen zijn om event. bezwaren gezamenlijk onder 't oog te zien. Zouden bij ernstige wil de meeste bezwaren niet overkomelijk blijken?

Onverdroten doet de redakteur moeite de penvoerders in de beweging, óók de verschillende B.A.S.-mensen, ertoe te krijgen aan „De Arbeider" mee te werken. Het resultaat laat veel te wensen over. Men.... heeft geen tijd! En terwijl de kolommen van „De Arbeider" open staan, deze onze krant gebrek heeft aan de intellektuele medewerking, die de B.A.S.-mensen geven kunnen, — gaan deze de mogelijkheid van uitgifte van een nieuw blad onderzoeken!

Natuurlijk kunnen er altijd bezwaren zijn. Maar bij een klein beetje meer saamhorigheid zou toch dunkt ons veel daarvan uit de weg geruimd kunnen worden, door onderlinge voeling en kontakt.

De „Exploitatie Commissie van „De Arbeider",

bijeen in vergadering op Zondag 26 Januari 1936 te Groningen,

gehoord de uiteenzetting van de redacteur van „De Arbeider" Henk Eikeboom en van de vertegenwoordiger der S.A.A. Amsterdam W. Cappel, inzake de door H. Eikeboom gevolgde gedragslijn bij de aanvaarding van de erfenis-Weekers,

inzage genomen hebbend van diverse stukken, brieven en het testament,

constaterend, dat de in sommige bladen gelanceerde berichten hieromtrent bezijden de waarheid zijn,

gelet op de door de S.A.A. eenstemmig aangenomen motie, waaruit blijkt, dat deze organisatie van de beginne af door Eikeboom met de gang van zaken op de hoogte gehouden en geconsulteerd is,

verklaart zich volkomen akkoord met de totnogtoe door H. Eikeboom genomen maatregelen, wijst alle dienaangaande circulerende beschuldigingen aan het adres van genoemde energiek van de hand,

spreekt haar volkomen vertrouwen uit in de verder door Eikeboom te nemen maatregelen in deze,

sluit zich ten slotte eenstemmig aan bij de reeds vermelde motie der S.A.A. te dezer zake,

besluit deze motie door publikatie ter kennis van alle belangstellenden te brengen, en gaat over tot de orde van de dag.

ROMAIN ROLLAND

Bij zijn 70ste jaardag op 29-1-'36.

„Het geweten van Europa", — ja, „Het geweten der wereld" heeft men sedert lang den man geheten, wiens 70e jaardag wij gedenken.

Wat Europa, wat de wereld aan hem te danken heeft, is in kort bestek op onvolkomen wijze tot uitdrukking te brengen. Weinige persoonlijkheden van de laatste halve eeuw vervullen zo de eerste voorwaarde van grootheid als hij, bij wien leven en arbeid geheel één zijn geworden.

Het wezen van dezen dichter en schrijver is een mengeling van revolutionaire strijdgeest van vadersen van religieuse Jansenistengeest van moederszijde. De liefde tot muziek is hem aangeboren. Hij ervaart als schokkende zielservaring zijner jeugd de strijdroep van Tolstoï: „Wat moeten wij doen?" In zijn geestelijke nood, of hij werkelijk kiezen moet tussen zijn liefde tot de kunst en zijn liefde tot de mensheid, onderneemt hij het aan Tolstoï zelf te schrijven. Deze beantwoordde den jongen onbekenden student (in een lange brief van 38 kantjes van 14 October 1887) en wees hem er op, dat alleen de kunst, welke mensen *verenigt*, zin heeft. Niet liefde tot de kunst, maar liefde tot de mensheid is de voorwaarde van elke ware roeping. Deze woorden van Tolstoï zijn beslissend geworden voor de toekomst van Romain Rolland, zoals zijn fijnvoelende biograaf Stephan Zweig met recht oordeelt. Ook de menselijke hulpvaardigheid van Tolstoï, die uit deze brief spreekt, wordt voor Romain Rolland tot een levenwekkende ervaring. De grote helper en broederlijke raadsman, die in hem leefde, is ongetwijfeld door deze ervaring gesterkt geworden.

Ook de vriendschap met de toenmaals 70-jarige *Malvida von Meysenbug* oefende sterke invloed op zijn ontwikkeling.

De geschiedenisprijs heeft hem twee jaar naar Rome gevoerd, waar Malvida, de duitse „achtenveertigster", de schrijfster van de „Memoires van een Idealiste" leefde. In hare betrekkingen tot Richard Wagner, Mazzini, Lenbach, Friedrich Nietzsche e.a., heeft zij een grote gave van vriendschap, maar wellicht nog het meest van moederlijk tedere liefde tot Romain Rolland getoond. In zijn opstel over „Die Ewige Antigone" bekent hij, dat het zijn moeder en Malvida geweest zijn, die hem de diepste indruk van dit Antigone-type hebben geschonken.

Δ

Na de terugkeer in het vaderland ontstaan uit de vereniging van de twee hoofdonderwerpen, die zijn belangstelling hebben, muziek en geschiedenis, zijn voordrachten aan de Sorbonne over de geschiedenis der muziek. Ook het dichterlijke talent heeft zich vroeg geopenbaard. Om de zedelijke corruptie van zijn tijd metterdaad te bestrijden, heeft Romain Rolland met zijn vrienden gedurende meer dan tien jaren zijn werken uitgegeven, de gehele „Jean Christophe", zijn „Beethoven", zijn „Michelangelo", zijn „drama's" — zonder één frank honorarium. Welk een waagstuk was het tevens, dat Romain Rolland het als Fransman ondernam, in een tijd van oplaaiend nationalisme — na een nederlaag — een Duitser als held te kiezen!

Het resultaat kwam nog tijdig kort voor het uitbreken van de wereldoorlog, teneinde hem bij de vervulling van zijn wereldhistorische taak van dienst te zijn: Professor Seippel geeft in 1912 zijn eerste biographie uit, in 1913 verkrijgt hij de academieprijs.

Wat het betekende, dat spoedig na het begin van de wereldoorlog de stem van Romain Rolland als de roep van een engel, het gehuil en het rumoer van de haat overstemde, kan zich het huidige geslacht moeilijk voorstellen. Temidden van de algemene morele waanzin waagde hij het „boven het handgemeen" uit een sfeer van vrede en geestelijke samenbinding te stichten. Zo werd hij eensklaps leider en symbool van al diegenen, die nog aan een waarlijk menselijke beschaving geloven, die besloten hebben deze geest ook dan trouw te blijven, wanneer zij weten, dat hun doel wellicht eerst na eeuwen bereikt kan worden.

Zijn waarlijk voorname gezindheid heeft hij na de uitbarsting van de massa-waanzin van 1914, tijdens zijn verblijf in Zwitserland, niet alleen door geschrift, maar ook metterdaad getoond.

Anderhalf jaar lang heeft hij dagelijks 6 tot 8 uren hulpdienst bij het Rode Kruis verricht, brieven geregistreerd en geschreven, om de aanvragen naar vermisten te beantwoorden.

Toen hem in 1916 de Nobelprijs voor de Vrede ten deel viel — een der weinige gevallen van prijsuitreiking, die men van ganser harte toejuichen kon, heeft hij geen frank voor zichzelf gehouden, maar deze tot leniging van de Europese ellende gebruikt, ofschoon geen courant of uitgever het in die jaren waagde zijn woorden en werken te publiceren.

Dit kenteken van ware zielenadel, deze eenheid van leve.. en wereldbeschouwing, deze overeenstemming van politiek en moraal, heeft Rolland een grote zedelijke invloed op de harten der mensen verschaft.

Δ

Met zijn hartstochtelijk protest tegen de zedelijke verwarring van de oorlog, de verwildering van de haat, kwam zijn ontwikkeling niet tot stilstand. De onophoudelijke innerlijke probleemstelling van geest en geweld heeft hem steeds verder in de rauwe politieke werkelijkheid gevoerd.

KOMT ZISCHKA IN ONS LAND?

Het staat thans vrijwel vast, dat Anton E. Zischka enkele lezingen zal houden in Nederland en België, vermoedelijk in de loop van Februari. Aanvragen kan men richten tot de firma die zijn Nederlandse boeken exploiteert: N.V. Het Nederlandsche Boekhuis, Tilburg. Men gelieve te vermelden in welke taal men de lezing wenst: Frans, Duits Engels.... of Nederlands.

Hier volgen, zeer beknopt, enkele levensbijzonderheden:

Geboren in Weenen 14 September 1904 als zoon van een Oostenrijks diplomaat en een Franse moeder. Maakte als kind met zijn ouders reizen door geheel Europa. Hij kreeg een Engelse opvoeding (Eton 1912—1914) welke door de wereldoorlog werd onderbroken. In 1915 werd hij op een school in Kalksburg geplaatst om voor officier te worden opgeleid. Van 1921—1923 studeerde hij te Oxford. Sedert October 1923 werkt hij als journalist mede aan de groot-pers: Reichspost, Neue Freie Presse, Politiken (Kopenhagen), World (New-York), L'intransigeant (Parijs), L'intran, Paris-soir. Hij bracht enige vertalingen van H. G. Wells en van Sigrid Undset.

1925: eerste Amerika-reis: de Verenigde Staten, Mexico, Midden-Amerika.

1927 groote Oriënt-reis: Zuid-zee, Australië, Nederlands-Indië, Burma, Brits-Indië, Ceylon.

1828 Zuid-Amerika: Venezuela, Curaçao, Brazilië, Chili, Argentinië, enz.

1929 filmt voor de Paramount News: Hongarije, Roemenie, Servië, Bulgarije, Griekenland, Albanië.

1930 het nabije Oosten: Turkije, Koerdistan, Perzische Golf, Arabië. — Leert op deze reis persoonlijk kennen: Mustapha Kemal, Ibn Saoed, Faycal.

1930 (tweede helft) bij de Eskimo's van de Hudsonbay.

1930—1931 (December-Januari) Sowjet-Rusland, Aziatische provinciën, Kaukasus, Egypte, Syrië, Palestina, Roode Zee, Djeddah, enz.

1931 (Februari—April) Afrika: Djibouti, Kenya. Leeuwenjacht vanuit vliegtuig. Dwars door Belgisch Congo, Angola enz.

1931 (Mei) Revolutie in Funchal voor L'intran beschreven.

1931 (Augustus) met de kabel-legger „John W. Mackay" naar New-York.

1931 (September) interviews met Rascob, Rockefeller, Edison enz.

1931 (Sept.—Nov.) China. Overstromingen der Yangtse Kiang. Hij pikt Lindbergh uit de stroom op.

1931 (Nov.—Dec. Verslaat voor L'intran per sportvliegtuig — dat hij zelf bestuurt — de oorlog in Manschukwo.

1932 (begin) Japan. Thuis-reis via Siberië, Duitsland.

1932 (April) New-York (Kuhn, Loeb & Co.).

1932 (April—October) Zuid-Amerika. Revolutie in Brazilië. Chili. Oorlog Gran Chako.

1932—1933 (November-Juni) Universiteit München.

1933—1934 (Augustus—November) Domicilie te Parijs, doch maakt inmiddels reizen in Duitsland en Amerika.

Zischka huwde een Hollandse vrouw en woont tegenwoordig in Spanje. Hier volgen enkele van zijn voornaamste werken:

Wereldverdwazing, Japan wereldveroveraar, Oorlog om Ethiopië. Een nieuw boek *Arabië ontwaakt* is in voorbereiding.

Er ligt een loodzwaar deksel nog over de ganse mensheid

Een brave, verlichte oom placht ons te vertellen, dat die zwartjes en andere heidenvolken de boodschap van de liefde, de verlossing (vrijheid!) eigenlijk niet nodig hadden. Dan voegde hij er de in ieder geval weer onweerlegbare waarheid aan toe, en was daarbij in het goede gezelschap van de grote strijder Sören Kierkegaard, dat men maar eerst eens thuis beginnen moest; vergat echter de gulden spreuk het ene te doen en het andere niet te laten. Want dit na te laten, altans toen het nog mogelik was, juist dus tot heden ongeveer, is schijnverlichting. Ellen Hórup deelt in de pers een aangrijpend schouwspel mede uit Brits-Indië en de toestanden van de vrouwenslavernij bij de Hindoes, waaruit wel blijkt hoe weinig waarlik verlicht die vertogen zijn van hen, die zeggen: men moet die mensen daar niet in hun gelukkig natuurleven storen!

„Het was in Calcutta", schrijft zij dan (Politikens Kroniek 27-12-'35). „Ik was in een Parserhotel in het inboorlingen-kwartier neergestreken en wilde een wandeling maken in de avond na een lange treinreis. Toen ik een van de zijstraten inging, zag ik hoe bij een huis de toegang tot de kamer van ijzeren stangen voorzien was. De achtergrond van de ruimte werd gevormd door een gordijn, dat gedeeltelik een bed verborg. Het enige meubel in de kamer. Midden in de ledige ruimte zat een vrouw met gekruiste benen op een mat. Onbewegelik als een Boeddafiguur. Maar teer en klein. Door de ijzeren staven keek ik naar haar. Was zij jong of was zij oud? Onmogelik dit uit te maken. Was zij jong van jaren, dan was zij in ieder geval oud van zinnen. Zij leefde, maar zij zag er uit, alsof het levenslicht in haar uitgedoofd was. Allé hoop was weg. Er was niets meer te wachten. Het leven had elke betekenis verloren. Wat ook kon geschieden, dat was onverschillig. Dat was te dikwijls geschied, dan dat het nog enige indruk maken kon. Ik stond onmiddellijk voor haar, maar haar blik ging dwars door mij heen zonder te zien. Dat was als een dier in een kooi, een gevangene in de doodscel, wien de dood niet meer verschrikken kan. Dat was een indiese geprostitueerde.

Maar.... in China heeft de mansheerschappij en daarmee de geringschatting van het andere geslacht zijn toppunt nog bereikt. In verbinding met een oudheidscultuur, welke zijn gelijke niet kent, heeft dit er toe gevoerd, dat de geboorte van een meisje als een tegenslag bij de rijken, een ongeluk bij de armen wordt aangezien. — Het is overstroming. De chinese familie heeft zijn bundels en kookgerei aan boord van een schuit gebracht. Een vijfjarige knaap zit tussen de pakken. de man roeit in de voorsteven, de vrouw achterin. Zij hebben haast. 's Mans vader is ziek en het gaat er om hem tijdig hulp te brengen. De duisternis begint te vallen. Het is moeilik de weg te vinden, als de struiken in de vloed zijn verdwenen en de bomen er uitzien als struiken. Het komt hem voor zo langzaam te gaan. „Je moet niet afzakken" roept hij en wendt zich tot zijn vrouw. Op hetzelfde ogenblik laat zij de riem los en laat zich op de bodem van de boot glijden. „Ik baar". De man geeft haar een rietstengel, waarmee zij als 't zover is de navelstreng kan doorsnijden. Dan roeit hij door. En moet voor twee roeien, willen ze op tijd nog komen. Hij hoort de vrouw steunen en zegt: „Hoe gaat het?" „Langzaam", antwoordt zij. „Laat het een jongen zijn", zegt hij en roeit verder. Zijn ganse aandacht wordt nu in beslag genomen om de weg te vinden. Vergist hij zich, dan komen ze te laat. En hij moet op tijd komen. Hij kijkt uit en roeit en roeit. Het wordt iets lichter en nu kan hij beter zien. God zij dank, hij is in de goede vaart. Plotseling ontdekt hij, dat hij een tijdlang niets van zijn vrouw vernomen heeft. Hij wendt zich tot haar. Zij ligt gans stil. Hij laat de riemen los en gaat naar haar toe. Hij ziet de vrouw, het bloed, maar geen kind. De vrouw is dood. Het kind weg. „Zo", zegt hij, „'t was dus een meisje...." Gelukkige „natuur"-volkeren!.. Maar,....

Enige dagen na deze kroniek uit de krant te hebben gediept, las ik, ook in de krant, een kenschetsing van ons westers heidendom.

Een moeder van een frans gezin uit de grootstad gaat, na in haar blad daartoe aangespoord te zijn, er op uit om gasmaskers te kopen voor haar en de haren. Maar het ongeluk wil — nog bij dit algemene ongeluk — dat zij ook twee heel jonge kinderen heeft. De verkoper in het grote magazijn, dat er ietwat onguur uitziet door al die modellen met duivelskoppen, de gasmaskers, als hij de zeer lage jaargetallen van de beide kleintjes verneemt, heft zijn beide armen wat omhoog en laat ze dan, ten teken dat er geen hoop is in dit geval, geen ziertje hoop in deze algemene wanhoop voor de kleinen, slap weer langs zijn lijf vallen. „De heel jonge kinderen, onder 3 jaar, moeten buiten de stad worden gebracht!" zegt hij. En hij kan het weten; hij is de door de autoriteiten van de hoge luchtafweer meest aanbevolen leverancier.

„En nu voor mijn oude vader, die wat astmaties is, die verdraagt die gewone maskers ook niet." Weer het gebaar van de wanhoop. Zulke mensen moeten ook buitengeworpen, uit de Lichtstad, in de „buitenste duisternis"!

En zo met allen, die hartaandoeningen, zwakke longen, zwakke zenuwen hebben of die heel oud zijn. Een grote uittocht! Maar wanneer?.... Meneer Hitler zal u eerst even opbellen!.... Een lugubere 20e eeuwse „verlichting". De grote achterbelichting en „verlichting" van onze „licht-steden"! De „orde" ten slotte in zijn naakte werkelikheid; die „orde" waar men zich steeds op beroept tegenover dienstweigeraars en andere derg. „wanordeliken". Al is de leugen nog zo snel, de waarheid achterhaalt hem wel. — Men heeft daar nu even een beeld gezien van de door Colijn, de Graeff enz., in Volkenbondsverband gelegde, zo nodig nog door een Lucht-Locarno wat versterkte „zekerheid"! Maar de zekerheid en orde in die chinese roeiboot komt mij voor toch nog altijd iets verder van nul af te zijn.... ging men daar juist niet een oude vader halen?.... dan in ons goddeloos huichelachtige, inderdaad volmaakt ongelovige, antichristelik Europa, dat zich voorbereid op het grote maskerbal van de dood en alle zwakken extra aan hun lot denkt over te laten. Arme stakkers!

En men komt weer, hier in het Westen, woordelik terug tot de leugenachtige oorlogspropaganda van de Entente in 1914 en volg. jaren. Het grote, liberale blad „Dagens Nyheter" (Stokholm) schrijft en maant „tot het Verbond van de beschaving tegen de trawanten van het geweld". Het is duidelik! Maar heette het toen ook niet: voor de *laatste?* Zijn al deze even stakkerige als misdadige leugenaars dan nog niet voldoende bloot gesteld?

G. T. v. B.

ACHTER TRALIES

ADRESSEN VAN NIEUWE DIENSTWEIGERAARS.

NIEUW ADRES: F. Veenstra uit Appelscha, 40 dagen wegens niet ter keuring komen sinds 30 December. Huis van Bewaring Leeuwarden.

In Veenhuizen zitten gevangen (Rijkswerkinrichting):

Lauw de Vries uit IJmuiden, ontslag 1 Maart.
Bill Spitzers uit Den Haag, ontslag 31 Maart.
Koop Hielkema uit Oosterwolde, ontslag 31 Maart.
Klaas de Boer uit Aerdenhout, ontslag 10 April.
Jan Schuur uit Amsterdam, ontslag 13 April.
A. Koenen uit Delft, ontslag 26 April.
Hendrik Venema uit Groningen, ontslag 15 Juni.
Gerard Markus uit Amsterdam, ontslag 29 Juli.
Mattheus Dekker uit Amsterdam, ontslag 29 Juli.
Willem Kamstra uit Amsterdam, ontslag 3 Aug.

Klaas Venema uit Groningen, Huis van Bewaring aldaar 25 dagen wegens niet aangeven en 25 dagen wegens niet laten keuren.

In Den Haag, Huis v. Bewaring, zaal G: Henk Bergsma uit Kethel.

Aan Ouders en vrienden der dienstweigeraars wordt verzocht veranderingen, verjaardagen, enz, op te geven aan

S. VAN MIERLO,
Beetsstraat 276, Den Haag.

van het „ik", met als gevolg dat we een bestaan zullen moeten leiden zonder „ik bewustzijn". En tussen dat begin en einde ligt een veelheid stof, o.a. over het zoeken naar dat „ik"-loze bestaan, het zich bewust worden ervan, experimenten van mensen over de gehele wereld die zich Kr. ideeën eigen trachten te maken, ervaringen van diezelfde mensen. Waarna het boek overgaat met beoordelingen van Tijdgenoten te geven, waarvan van Prof. Wodehouse, prof. in de philosophie te Bombay, en Carlo Saures, Frans denker, schrijver en revolutionair, de voornaamste plaats innemen. Alhoewel er genoeg andere toonaangevende personen uit de moderne maatschappij en het moderne culturele leven hun plaats krijgen in dit boek. En het zijn lang niet alle die met Kr. ideeën in relatie staan zegt de schrijfster en toch zij komen tot de conclusie, dat we een periode zijn ingetreden waarin de mens zich wijzigt om een nieuwe phase in de natuur te scheppen.

In het slot trekt de schrijfster nog even conclusie uit het geheel en zegt dan: We staan heden voor de harde noodzakelijkheid om ons eigen conflict, dat het conflict der mensheid is, eerlijk onder ogen te zien. Dit is de boodschap die Kr. geeft en die dit boek op waarlijke wijze vertolkt, zodat als ge het zult lezen zegt, het is wel wat laat dat ik dat nu pas weet, doch het is nog niet te laat om U eigen te herscheppen zo ge het inzicht krijgt uit dit boek, dat het nodig is ter bevrijding der mensheid. Het boek is eenvoudig en helder, al heeft de schrijfster zelfs beknopt moeten wezen, doch de samenstelling is zo, dat men niet bemerkt dat het aanhalingen zijn uit de vele werken van Kr. en andere en de vertaler heeft toch ten slotte het zijne gedaan dat het voor nederlands lezenden leesbaar is.

Een apart artikel over dit boek zal nog in de Arbeider verschijnen. H. S.

LEKTUURBESPREKING

„Inleiding tot de Beginselverklaring van de B.A.S."

De prijs bedraagt 5 ct. franco per post. Te bestellen bij: B. J. Max te Leusden (girorekening No. 143004).

* * *

Dr. Lilly Heber: „Krishnamurti en de wereldcrisis". Uitg. v. Holkema en Warendorf, N.V., Amsterdam. Ingenaaid *f* 2.75.

In de inleiding zegt de schrijfster, dit boek wil zijn een inleiding tot eigen studie van Krishnamurti. Het is het tweede deel van een serie Bijdragen tot de Geschiedenis van de moderne Re-orientatie.

Dit boek is te uitgebreid, geeft te veel aspecten van de ontvangst van Kr. ideeën in de wereld om in 't kort en toch overzichtelijk in boekbespreking te behandelen. Wat wel gezegd kan worden, het boek begint en eindigt als 't ware over de illusie

BEWEGINGSNIEUWS

P.M. '36.

Wij vorderen met onze voorbereiding van de landdagen '36. Het belooft goed te worden. Zondag j.l. hield het comité ter voorbereiding van de landdagen een verg. te Groningen. Wij kwamen tot het samenstellen van een programma, dat met het oog op de medewerking van groepen die tot het N.P.C. behoorden nog kans op wijziging heeft. Want één teleurstelling hebben wij te pakken, dat is waar — het is niet gelukt het N.P.C. wederom op te richten. Op 16 Febr. zal er weer een verg. belegd worden en wel met die groepen, die buiten het N.P.C. om toch willen medewerken.

Wij willen landdagen zoals ze op z'n best zijn geweest. En dat zal ons gelukken ook! De opzet is in één woord geweldig! Denkt nu reeds alle dagen even aan de P.M. '36. Houdt uw vrienden er mee op de hoogte!

Welke groep heeft nog iets origineels voor het Zaterdagavond-programma? Geeft op uw bijdrage. Wie kan ons helpen aan handleidingen voor komisch gymnastiek of schimmenspel? Alle korrespondentie aan J. A. Veenstra en liefst spoedig.

Het Comité.

* * *

JAARVERSLAG 1935 VAN HET LANDELIJK COMITE „MOBILISATIE VOOR DE VREDE".

Aan dit verslag ontlenen wij:

Het aantal verspreidende groepen in 1935 ging weliswaar niet vooruit, *maar de gemiddelde oplaag per maand steeg met ongeveer 10%*, aldus:

In 1933 gemiddeld per maand 123.978.
In 1934 gemiddeld per maand 125.790.
In 1935 gemiddeld per maand 137.722.

En wat voor een gemeenschap als de onze van overwegend belang is: het aantal groepen, dat *ieder uitgegeven pamflet* verspreidde, is gestegen. Terwijl in 1934 *alle* keeren verspreid werd door *6%* van de groepen, is dit in 1935 het geval met *17%*.

Verheugend is het tevens, dat slechts enkele honderden guldens aan onkosten nodig waren om dit te bereiken, *terwijl evenals in 1934 meer dan 95% van alle uitgaven besteed werden aan pamfletten.*

Dat blijkt uit de cijfers:

Postgiro rekening 1935.

Inkomsten:		
Beginsaldo 1935	*f*	121.99
Contante verkopen	„	1400.90
Van Debiteuren ontv.	„	330.31
Ontvangen giften	„	152.55
	f	2005.75
Uitgaven:		
Aan Crediteuren bet.	*f*	1581.93
Onkosten	„	42.14
Porti	„	125.12
Reiskosten	„	36.73
Saldo 31 Dec. 1935	„	219.83
	f	2005.75

Het L.C. Mob. v. d. Vrede:
P. F. FELKERS.
CHR. BLOM.
ALI TIJSEN,
Frederikslaan, Heilo.

* * *

DRINGEND BEROEP!

Makkers,

In deze eerste circulaire van het nieuwe hoofdbestuur van het F.I.S. zullen we het over niets anders hebben dan over dit ene, dringende en dreigende:

Er moet direct geld komen!,

want de kas is niet bij machte aan onze verplichtingen te voldoen.

De overname van de kas en de bescheiden van het oude H.B. is ten dele geschied en de nieuwe penningmeester bevindt: er is schuld, er is na aftrek van overname-kosten aan kasgeld een goede dertig gulden, terwijl z.s. Woensdag er toch minstens weer zeventig gulden voor de normale uitkeringen moet zijn! Gezwegen dan nog van de omstandigheid, dat het F.I.S. elk ogenblik voor directe nooduitkeringen voor nieuwe vluchtelingen kan geplaatst worden, iets, waarover in een open circulaire als deze natuurlijk niet uitgewijd kan worden.

Er moet direct geholpen worden kameraden! door U, door anderen, zonder dralen. We kunnen en willen niet in opgeschroefde reclamestijl vervallen, maar hopen dat dit woord, deze maanroep toch voldoende is om U Uw plicht te doen begrijpen.

Solidariteit is het eerste woord van het Socialisme!

Deze eenvoudige waarheid brengt het F.I.S. nu al jarenlang in praktijk en moge het antwoord van U op deze circulaire het bewijs geven, dat we op die weg rustig door kunnen gaan, gerugsteund door het ongebroken elan onzer beweging.

De reactie woedt, zeker. Maar wij staan op onze plaats en wij kennen tegen deze reactie onze plicht.

Doe deze dan, zonder wachten, uitstellen of aarzelen, breng een offer en stuur Uw bijdrage, groot of klein.

Woorden van protest tegen fascisme en reactie zijn goed, maar daden zijn niet minder dringend nodig. Zulk een daad is Uw giro aan

De Penningmeester van het F.I.S.
M. N. DAMMAN Jr.,
Celebesstr. 35, Amsterdam-O.
Giro 276630.

Amsterdam, 1 Februari 1936.

* * *

Oproep voor medewerking.

Op de laatste verg. der Expl. Comm. van „De Arbeider" werd door de afgevaardigde van één der aangesloten groepen de wenselijkheid betoogd, dat regelmatig in „De Arbeider" een zielkundig onderwerp behandeld zou worden.

Wie van de medewerkers acht zich daartoe in staat? Laat hij(zij) zich met de redactie in verbinding stellen. Het is niet de bedoeling elke week iets van dien aard in de krant te hebben, maar toch wel op geregelde tijden.

PLAATSELIJK NIEUWS

AMSTERDAM.

Buitengewone Vergadering S.A.A.

Zaterdag 8 Februari te 7 uur precies vindt een buitengewone huishoudelijke vergadering der S.A.A. plaats in het E.M.-huis. Het is *dringend noodzakelijk*, dat alle leden present zijn. Zeg dit voort. En precies op tijd!

Huish. Verg. S.A.A.

Woensdag 12 Febr. huish. verg. der S.A.A. in het F.M.-huis te 8 uur.

In zijn „Clerambault" heeft hij gepoogd de geschiedenis van „een vrij geweten in de oorlog", de typische levenservaring van die minderheid, welke zich tegenover de verheerlijking van de haat en de mensenslachting stelt, te schetsen. Deze moet natuurlijk zijn onverschrokken moed om de dwaasheid en kortzichtigheid van de haat te geselen, met de dood door de kogel van een Frans nationalist betalen.

Zijn werk over „Gandhi" heeft in de kringen der intellectuelen de meeste aandacht getrokken. Hier werd het Rolland vergund een persoonlijkheid te tekenen, die gedragen door het geloof aan de geestelijke werking der geweldloosheid, tientallen jaren lang politieke arbeid heeft verricht en daarbij nieuwe geestelijke strijdmethoden heeft gevonden. Ook hij, die niet optimistisch deze strijd als volstrekt gewonnen beschouwt, die in het aangezicht van de ruwheid en barbaarsheid der mensen, voorbereid was op pijnlijke tegenslagen, zoals wij die heden overal maar al te bitter beleven, zal toch erkennen: de geringschatting van Indië in de wereld bovenal in Engeland, is door de zedelijke kracht der Gandhi-beweging belangrijk verminderd. De Engelse rechters hadden Gandhi in 1922 tot zes jaar gevangenisstraf veroordeeld; in 1924 was het een der eerste daden van de Engelse arbeidersregering onder Ramsay MacDonald, Gandhi te bevrijden. Rolland heeft getracht niet alleen in de gestalte van Gandhi, maar ook in die van „Ramakrischna" en „Vivakananda" ons de geest van Azië nader te brengen. En als ook heden de dag verder dan toenmaals schijnt te zijn, waarin verwerkelijkt wordt, dat het de „zachtmoedigen zijn, die het aardrijk beërven", zo willen wij toch het geloof aan deze mogelijkheid niet opgeven.

△

Sedert het einde van de wereldoorlog heeft Romain Rolland onophoudelijk met het probleem van de verwerkelijking zijner ethische en politieke idealen geworsteld. Met onmiskenbare duidelijkheid heeft hij dadelijk de gevaren gezien, die uit de in de oorlog gewekte hartstochten en uit de van oorlogsgeest doordrenkte vredesverdragen ontstonden.

Onophoudelijk heeft hij voor deze gevaren gewaarschuwd en eindelijk in 1932 een eenheidsfront van alle oorlogsbestrijders geëist. Hij wilde daarbij dezelfde breedheid en ruimhartigheid van de verschillende politieke en pacifistische nuances tegenover elkander toegepast zien, gelijk het grote congres van de vakbonden tegen de oorlog in Den Haag in het jaar 1922 dit betracht had. Democraten, alle richtingen van het pacifisme, alle nuances van het socialisme, zelfs van het syndicalisme en anarchisme zouden tot een gemeenschappelijke actie tegen de oorlog worden verenigd. Ofschoon het gevaar intussen zeer was toegenomen vond deze oproep van Rolland slechts ten dele weerklank. Het gevaar van het ogenblik, de noodzakelijkheid van aaneensluiting boven alle bezwaren uit, werd door belangrijke groepen en partijen niet erkend — tot het te laat was.

De ervaring van de oorlog had eigenlijk *allen* het inzicht, dat wij „geluk en ongeluk van het andere volk moeten gevoelen, als ons eigen" moeten bijbrengen. Maar slechts weinige geesten van rang als Romain Rolland hebben naar dit inzicht gehandeld. Zo heeft hij getracht de bevrijdingsstrijd van het Indische volk door zijn werk over „Gandhi" te ondersteunen, — zo heeft hij ook de grote geweldige opbouwarbeid in Sowjet-Rusland met gespannen aandacht gevolgd en van zijn laatste ontwikkeling in de vorige zomer door een bezoek getracht kennis te nemen.

△

In zijn grote discussie met *Henri Barbusse* in 1921-'22 over de middelen en methoden om het ideaal van een hogere menselijke samenleving te bereiken heeft hij de betekenis van de *middelen* ter bereiking van het doel met grote beslistheid naar voren gebracht. Tegelijkertijd erkende hij ook toen reeds: „Onze beide acties bestrijden elkander *niet*. Zij vullen elkander aan". De politieke ervaringen en gebeurtenissen der laatste eeuw hebben hem dichter bij de opvatting van Barbusse gevoerd. Het schijnt hem niet mogelijk de vrede der volken te verwerkelijken, zolang het kapitalisme heerst.

De lijdelijkheid van hen, die zich naar de slachtbank laten voeren, schijnt dezen strijder tegen het geweld als een „misdaad der misdaden". Men wil niet aan de dag van morgen denken om niet in de bedriegelijke rust van het heden gestoord te worden. Zo voert hij de strijd tegen laffe gemakzucht en zal hij die tot zijn laatste ademtocht voeren.

Deze geestelijke revolutionair erkent klaarder en beslister dan de meeste intellectuelen de noodzakelijkheid van de bevrijding aller klassen en lagen van 't volk. Maar hij verzet zich tevens tegen „de fanatieke enghartigheid van een bepaalde revolutionaire gezindheid, welker horizont altezeer door het economische materialisme is begrensd." Hij verklaart in zijn verzameling van opstellen: „Vijftien jaren strijd"; „De revolutie is niet het eigendom van een partij — eerstelijken onder ons maken er aanspraak op aan de revolutie deel te nemen en vrije mensen te blijven".

Hoe vruchtbaar kon het voor de gehele politiek-geestelijke ontwikkeling zijn wanneer deze opvatting in haar volle omvang ook bij de andere zijde erkenning vond.

△

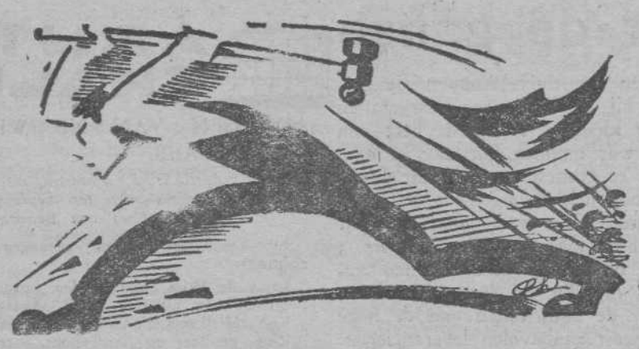
Slechts van een zeer bescheiden deel van Romain Rolland's levenswerk kon hier sprake zijn. In een tijd, waarin wij slechts weinige mensen vermogen te ontdekken, wier leven voor ons blijdschap en verheffing betekenen, gevoelen wij een des te diepere dankbaarheid voor het voorbeeld van dit grote leven en wij wensen ons zelve toe, dat de troost en de aanvuring van dit voorbeeld nog lang voor ons behouden mag blijven. Want hij is metterdaad, wat hij zelf eenmaal van zijn grote geestverwant Tolstoï gezegd heeft: „De verpersoonlijking der broederliefde in een van haat vervuld volk en tijdperk".

HELENE STOCKER.

Amsterdammers, koopt uw ROOKARTIKELEN bij
Sigarenmagazijn De Pionier
N.Z. VOORBURGWAL 248
Ruime sortering Sigaren, Tabak en Sigaretten Beleefd aanbevelend, H. TE LING

LEZERS VAN DIT BLAD
SLUITEN HUN VERZEKERINGEN
BIJ DE LEVENSVERZEKERING-MY
„AURORA"
AMSTERDAM-C. HEERENGRACHT 62
Wendt U tot onzen vertegenwoordiger: den Heer W. LEUTHOLFF,
Groote Appelstraat 2a Groningen

DE ARBEIDER
VRIJ-SOCIALISTISCH WEEKBLAD
Uitgave van Vrij-Socialistische, Anarchistische en Revolutionair-Antimilitaristische Groepen.
Redactie: Henk Eikeboom, Postbus C 320, Amsterdam.
Administratie: D. Ploeger, Klaprooslaan 49a, Groningen. Tel. 2912.
Postrekening: no. 21884 (D. Ploeger).
Abonnement: *f* 1.— per kwartaal bij vooruitbetaling. Dispositie 15 ct. extra. Buitenland: *f* 5.— per jaar.
Advertentieprijs: 10 ct. per regel. Arbeidersorganisaties 10% korting. Bij contract aanzienlijke korting.

Wat zegt gij, kameraad, van de volgende brief die we één dezer dagen ontvingen:

„Vanaf November ben ik lezer van uw weekblad „De Arbeider", doordat een ander kam. die er lezer van is mij hem elke week mee nam. Voor 10 jaar terug heb ik hem op die manier ook gelezen. Ik heb toen wel eens het plan gehad om er abonné op te worden, doch dat is er toen bij gebleven, en lees ik nu een jaar of 4 de Tribune. Ik ben ongeveer 2 jaar lid van de C.P.H. geweest. Maar ik heb genoeg van die draaierij. En de Tribune is nog wel interessant voor degene die houdt van kerkenbouwen niet alleen, maar ook om zich er in op te sluiten. Veel argumenten zou ik meer kunnen noëmen, maar ze zijn mij te flauw om ze voor een ander te noemen.

Dit alles geeft aanleiding voor mij om mij meer naar links te oriënteren en geef mij op als abonné op uw blad de arbeider. Als u het wenselijk acht eens met mij te corresponderen, daarvoor ben ik bereid."

Men ziet hieruit, hoe het staat: wanneer er maar voortdurend (niet zo eens te hooi en te gras) gewerkt wordt, dan is er wel wat te bereiken. Dan is er een bres te slaan in de muur van vooroordeel en partijzucht, die het vrijheidsgevoel der mensen beëngen.

Laten deze eenvoudige letteren u allen een brandende vraag voor de ogen zijn, dagelijks: *„Doe ik genoeg?"*

De rol der revolutionaire dichters.

Over dit onderwerp spreekt Jacq. Rees op Zondag 16 Februari, 's avonds te 8 uur in het E.M.-huis.

Domela Nieuwenhuis-Stichting.

Donderdag 13 Februari, 's avonds 8 uur, ledenvergadering in gebouw „De Leeuw", Valkenburgerstraat 149. Aller opkomst gewenst. Ook belangstellenden zijn welkom.

J. Woltz, secretaris.

Vrijdenkersvereniging „De Dageraad".

Zondag 9 Februari a.s. 's morgens te 10 uur zal voor ons spreken in de zaal van Geb. „De Ruyter", De Ruyterkade 39/40, alhier, Gé Nabrink over het toneelstuk „De Beul".

Entréprijzen voor leden 10 cents, nietleden 15 cents.

Leden onzer afdeling die de besloten voorstelling van „De Beul" op Zondag 16 Februari a.s. wensen bij te wonen, kunnen hiervoor 10 en 11 Februari a.s. van 10—3 uur plaatsen bespreken aan de Stadsschouwburg, uitsluitend op vertoon van zegelboekje. Prijzen der plaatsen *f* 1.26, 0.98, 0.64 en 0.46.

* * *

ENSCHEDE.

Denken de leden er om, dat wij op 22 Februari onze huishoudelijke vergadering houden, plaats bekend.

Tevens vestig ik er de aandacht op, dat wij op Zaterdag 29 Februari een gezellige avond houden. Het laat zich aanzien, dat het de moeite waard is die avond vrij te houden. Begin er nu al reeds met uw vrienden over te praten, dat ze mee moeten gaan.

* * *

DEN HAAG.

Zangersdag.

Het zangkoor „Libertas" nam op haar jaarvergadering het besluit, tot het organiseren van een landelijke, eventueel gewestelijke zangersdag, welke vermoedelijk in Juni te Den Haag zal plaatsvinden.

Koren, welke hieraan willen deelnemen, kunnen zich nu reeds opgeven aan het nieuwe secretariaat: *J. Struikman, Pasteurstr. 126 Den Haag.* Men wordt verzocht spoedig reiskassen in te stellen. Nadere bijzonderheden volgen.

Oprichting kinderkoor.

Eveneens zullen door „Libertas" ernstige pogingen worden gedaan, tot oprichting van een afdeling kinderkoor te geraken.

Men kan zich opgeven bij het secretariaat (zie boven).

Het Synd. Arb. Secretariaat

heeft een grotere lokaliteit gehuurd voor steinpelgelegenheid en het houden van vergaderingen, etc., daar het gebouwtje aan de Vaalrivierstraat te klein bleek. De nieuwe zaal is gelegen: Fisherstraat 24. De zaal ziet er gezellig uit en biedt plaats voor pl.m. 100 personen. Voor het huren dezer zaal wendde men zich tot de expl.-comm.: Jan Wapstraat 153 a.

* * *

GRONINGEN.

A.M.V.

Het gaat de A.M.V. niet goed in haar nog jonge bestaan, enkele leden (van het toch al zo kleine aantal) laten hun kop er al weer bij hangen, omdat er maar geen mensen bij komen om mede te werken, om de Anti-Militaristische gedachte onder de mensen te brengen. Is 't dan heus niet mogelijk dat in een plaats als Groningen een Rev. Anti-Mil. Ver. bestaat, beseffen de mensen dan nog maar steeds niet, hoe nodig het momenteel is dat de Anti-Militaristen hun stem laten horen tegenover de machtige stem van 't militarisme. Kom, denk eens een ogenblik rustig na, kameraad, en besef dat we ook jou niet kunnen missen, evenmin als de vrouwelijke krachten, besef dat het onze plicht is juist nu onze stem te laten klinken, of moet het eerst te laat zijn, en moet het hier ook eerst zo ver komen als in Abessynië, moeten eerst de kanonnen weer bulderen, de motoren der bommenwerpers eerst ronken, alvorens men tot bewustzijn komt. Hebt ge dan 1914—'18 geheel en al vergeten, gij oudere kameraden, en hebt gij geen ernstig luisterend oor gehad voor de gruwelen, die je van deze oorlogsjaren zijn verteld, jonge kameraad. Neem thans direkt een besluit en geeft U op aan onderstaand adres, als lid en werker voor de A.M.V. Doe 't direkt, want van uitstel komt afstel. Ik verwacht je.

De secr. JAC CORNELIS.
Boterdiep 21 — Groningen.

APELDOORN.

Werklozen-actie.

Nog steeds gaat deze hier voort, steeds uitbreiding van het stichten van comité's, zelfs in Uddel, waar allen wonen op de gronden van onze dierbare Koningin. Ook daar lijden ze zeker aan de crisisziekte, dat is wel het laatste hoekje om ze in beweging te krijgen.

Het vrouwencomité is nog al actief, die zijn ook steeds in de weer, om er meer vrouwen uit de hoeken te halen.

De vergadering met Schermerhorn, die hier sprak voor de middenstand, is naar mijn mening goed geslaagd, alhoewel er verschil van mening over bestaat; de een was hij te revolutionair en de ander niet genoeg. Zo zal er altijd wel wat over blijven, vooral op zulke vergaderingen, waar burgelijke en socialistische mensen aanwezig zijn.

Het werklozencomité zoekt contact met andere plaatsen, om de actie een landelijk karakter te geven. De uitbreiding is aan de gang, zelfs met Wieringen is er contact. Zij die hier meer van willen weten, of misschien bij aan willen sluiten, om de uitbreiding zo groot mogelijk te maken, stelt zich maar in verbinding met J. Urban, Puttersweg 5, Apeldoorn.

J. D.

INGEZONDEN

Aan mijn ouden vriend A. H.

Waarde vriend,

Met veel belangstelling heb ik Uw schrijven (verschenen in „De Arbeider" van 11-1-'36) gelezen. Door ziekte was ik niet eerder in staat daarover enige opmerkingen te maken.

U schrijft: „Nu is natuurlijk de grote moeilijkheid: hoe krijgen we de massa anti-dogmatisch, en daarmede dichter bij het anarchisme? Ziedaar een vraag waarop ik — die dat als cultuurproblemenoplosser toch zou moeten kunnen — zelfs geen antwoord kan geven. De ervaring heeft ons nu in de loop der jaren veel geleerd, dat de resultaten van de propaganda veelal niet evenredig zijn aan de moeiten, die getroost werden."

Ik ben niet de mening toegedaan dat we de ganse massa als massa in onze kapitalistische gezagsmaatschappij: *anti-dogmatisch zullen krijgen.* De ervaring heeft me in mijne meer dan 40 jarige strijd in de revolutionaire beweging geleerd, dat het maar een minderheid zal zijn die uit die massa zal groeien tot: anti-dogmatische persoonlijkheden. Deze persoonlijkheden zullen het volgens mijn inzicht zijn: die eenmaal de anarchistische samenleving zullen tot stand brengen.

Laten wij ons niet bekommeren over de resultaten van onze veeljarige propaganda die we voerden onder de massa. U kent evenals ik de bekende gelijkenis van de zaaier, welnu, laat ons steeds maar voortgaan met het anarchistische zaad te zaaien. Over de resultaten daarvan moeten wij ons niet het hoofd breken, vruchten zullen er in ieder geval uit groeien voor onze beweging. U zal wel bij Uzelve zeggen: vriend Adamas is wel overtuigd van zijne bewering. Daartoe heb ik alle reden. Ik herinner me nog de tijd dat we vol geestdrift werkzaam waren onder de metaalslaven te Amsterdam, die zo diep gezonken waren in het moeras der drinkgewoonten. Daaruit hebben wij flinke militante kameraden zien groeien die nu een sieraad zijn in onze beweging.

Wat het Tilburgse konflikt betreft, dit is door mij met alle aandacht gevolgd. Het droeve einde daarvan werd door mij reeds op voorhand voorzien. Dit konflikt heeft ons voor de zoveelste maal geleerd: dat wanneer er onder de in strijd zijnde proleten geen voldoende kennis en inzicht bestaat over het wezen en het bestaan van de klassenstrijd, zij op de duur zich toch om de tuin laten leiden door de *„remmende"* leiders. Dit heeft ons het Tilburgse konflikt op voldoende wijze bewezen.

Gaarne zouden wij (evenals U) willen, dat de kameraden en geestverwanten, juist nu de donkere wolken zich samenpakken aan de horizon, dat zij meer de samenhorigheid en de kameraadschap onderling gingen betrachten. Wanneer zij dit leren inzien, zullen we voorbereid zijn voor de dingen die gebeuren of staan te gebeuren.

Met kameraadschappelijke groeten en een stevige handdruk,

je ouden vriend
ADAMAS.

* * *

PARTIJ-DICTATUUR?

In een schrijven aan het nieuwe H.B. F.I.S. Nederland berichtte het N.S.V. bestuur, dat zij bezwaar had tegen een der nieuw-gekozen leden.

Het nieuwe H.B. vroeg aan het N.S.V.-bestuur om nadere gegevens.

Tot op heden heeft het N.S.V. geen bevredigende nadere toelichting gezonden, maar wel bericht dat het N.S.V. congres de mening is toegedaan, dat de verkiezing van het huidige H.B. F.I.S. op *onorganisatorische* wijze heeft plaats gevonden, daar zij van oordeel is, dat de ledenvergadering van 9 Januari j.l. niet voldoende was geconvoceerd.

Ik ben van mening dat het optreden van het N.S.V.-bestuur in deze *onorganisatorisch* is. Het F.I.S. is een heretogene vereniging, geheel op zich zelf staand en los van iedere partij, beweging of vakvereniging, waaraan ieder zonder onderscheid zijn morele en financiële steun kan geven en dan ook wordt op prijs gesteld. Een ieder weet dan ook, dat de financiële steun wordt besteed tot leniging van de nood van libertaire socialisten. Dat N.S.V.-ers een groot aandeel in de bijdragen hebben is prijzenswaardig, maar geeft hun bestuurders geenszins het recht zich met de zaken van de F.I.S.-leden te bemoeien. Het is immoreel te dreigen zoals dit gedaan werd op de huishoudelijke vergadering van het N.S.V. congres.

Zouden de leden van het F.I.S. afd. Amsterdam zwichten voor de drang uitgeoefend door het N.S.V.-bestuur en terugkomen op de verkiezing H.B., gedaan op haar *goedbezochte* ledenvergadering van 9 Januari j.l., dan zou dat in de eerste plaats betekenen, dat het Afd. bestuur Amsterdam niet bekwaam en niet organisatorisch genoeg onderlegd is voor haar taak en zou in de tweede plaats het nu zelfstandig F.I.S. tot mantelorganisatie van het N.S.V. worden gedegradeerd.

Dat het N.S.V.-bestuur lichtelijk in tegenspraak is met zichzelf blijkt wel uit het feit, dat de ledenvergadering waardoor het nieuwe H.B. F.I.S. werd gekozen, onder leiding stond van de voorzitter F.I.S. afd. Amsterdam, die tegelijkertijd voorzitter is van het.... N.S.V. Deze voorzitter heeft van het begin tot het einde, zonder onderbreking, de vergadering geleid en werd zelfs als tegen-candidaat gesteld.

Na 4 weken ruim komt het N.S.V.-bestuur, waarvan *alléén* de voorzitter van het N.S.V., in zijn kwaliteit als afdelingbestuurder aanwezig was, tot de ontdekking, dat de vergadering *ongeldig* is. Hoe kan dat?

Als men bezwaren heeft tegen een candidaat, laat men dan niet op onorganisatorische wijze misbruik maken van het financiëel overwicht. Dat is in strijd met libertair socialisme, dat is bolsjewistisch.

Ik hoop dan ook, dat het N.S.V.-bestuur het verkeerde van haar handelwijze zal inzien en het aan de leden van het F.I.S. afd. Amsterdam zal overlaten haar bestuurders te kiezen.

W. A. BRUIN, N.S.V.-er.

* * *

DE ZWARTE PLEK IN DE LIBERTAIRE BEWEGING.

October 1934 breekt er een revolutie uit in Spanje. In Asturië vindt een verbroedering plaats van arbeiders, die gezamenlijk deelnemen aan de straatgevechten. De Asturische syndicalisten vroegen niet aan hun strijdgenoot in welk hokje zij politiek waren ingedeeld of zij wel 100% syndicalist waren enz. enz. Zij hebben eenvoudig gevochten.

De arbeiders zijn er niet in geslaagd middels deze revolutie tot de overwinning te komen. Het ligt ook niet in mijn bedoeling een discussie te openen of hun strijdwijze wel goed is geweest of niet.

Waar ik het wel over wil hebben is over onze revolutionaire plichten.

Welnu! Iedere revolutionair zal met aandacht de verwikkelingen der October-revolutie gevolgd hebben en zou op dat tijdstip bereid zijn geweest moreel en finantiëel te steunen voorzover dat in het vermogen was.

Ik wil hierbij even in herinnering brengen de sympathie die er uitging van onze mensen naar de Weense sociaal-democraten, die zich in tegenstelling met hun Duitse geestverwanten, zo heldhaftig hebben verzet.

Echter onze Asturische syndicalisten waren in oppositie geweest in de C.N.T. (synd. vakcentrale). Dit nu zou hun noodlottig worden. Enige van deze mensen, bedreigd door doodstraf of langdurige gevangenschap, wisten te ontvluchten en hebben zich 1 jaar in Frankrijk door steun van kameraden in 't leven weten te houden. Ze sloten zich aan bij een comité bestaande uit anarchisten, syndicalisten en verdere revolutionaire elementen en trokken daar gedurende een half jaar steun van. Toen zich bij dat comité een nationalistische groep ging voegen, hebben de spaanse vluchtelingen onmiddellijk van verdere steun afgezien en waren toen aangewezen op particuliere hulp van kameraden. Echter de politie zat hun op de hielen en ze vertrokken naar een belgische kameraad (die hier in Holland heel goed bekend is). Ook daar moesten zij echter vandaan en deze kameraad zond 2 vluchtelingen door naar Holland, waar ze door bemiddeling van een reeds aanwezige emigrant in aanraking werden gebracht met de S.A.A. De overige 4 moesten wachten op een goede gelegenheid.

Het eerste werk der S.A.A. was deze mensen onderdak te brengen en voor de eerste levensbenodigdheden te zorgen. Dit is dan ook met veel moeite gelukt.

Onmiddellijk werd daarop steun aangevraagd bij het F.I.S. De emigranten wendden zich tot Rosseau *als vertegenwoordiger van het F.I.S.*

Wat er daarna is geschied, is een zwarte bladzijde in de geschiedenis van de holl. synd. beweging.

Enkele N.S.V.-bestuurders, waaronder A. de Jong en Rosseau, vergaderden over het steunverzoek der emigranten en wezen elke steun af, naar aanleiding der ingekomen berichten. Hem Day werd voorgesteld als een man met een groot hart, zodat *zijn* berichtgeving niet serieus kon worden genomen. Maar *hun* inlichtingen waren beter en deze vielen in 't nadeel der vluchtelingen uit.

Op een vergadering te Amsterdam, waar het nieuwe bestuur van 't F.I.S. werd verkozen, gaf Rosseau een uiteenzetting van het geval en zeide uitdrukkelijk, dat hiermede de zaak niet was afgelopen, want nu dat het F.I.S. de steun had geweigerd, had het N.S.V.-bestuur besloten om alsnog om gegevens te vragen aan de I.A.A. Mochten deze berichten goed zijn, dan zou het N.S.V.-bestuur *aan het F.I.S.-bestuur adviseren, om deze mensen te steunen.* Hiermede was dus duidelijk uitgemaakt, dat het F.I.S. geweigerd had te steunen.

Het wachten was dus op de berichten uit Spanje en in deze periode kwamen de overige 4 Spaanse vluchtelingen.

Daar deze kameraden in dezelfde positie verkeerden als de reeds aanwezigen, wilden zij voor alles in aanraking komen met Müller Lehning. Zij veronderstelden hem bekend met de spaanse beweging en dachten daarmede de zaak te kunnen oplossen. Temeer daar Müller de gehele correspondentie over deze kameraden had gevoerd.

Onze spaanse kameraden zien in hem dan ook de persoon, die hen, om voor hen onbekende redenen, heeft tegengewerkt.

Na veel moeite gelukte het hun om in gesprek te komen met Müller en deze kon niet anders doen, na inzage van brieven en papieren en na een bewogen discussie, dan verklaren, dat het goede en betrouwbare kameraden waren.

Dit stond dus vast en alleen uit deze verklaring moest dus noodwendig volgen, dat zij steun zouden ontvangen. Müller had echter bericht gekregen uit Parijs (zetel der I.A.A.) om deze kameraden *noch* finantiëel *noch* moreel te steunen.

Dit advies, aldus Müller, moest worden opgevolgd, zij hadden een conflict in hun organisatie en dat kunnen wij niet oplossen, maar dat moeten zij zelf doen.

Ondanks dit alles nodigde Müller onze kameraden nog eens uit te komen praten, waaraan ze gevolg hebben gegeven en waarbij enige mensen der S.A.A. tegenwoordig waren. Er ontspon zich weer een discussie en met heel wat documentatie-materiaal toonden de spaanse vluchtelingen aan, dat ze in hun recht stonden. Müller kon ook toen weer niet anders verklaren, dan dat het goede en betrouwbare kameraden waren maar gezien het advies toch niet overgegaan kon worden tot steunverlening.

Tot onze niet geringe verbazing verklaarde Rosseau nu, dat hij in de gegeven omstandigheden ook geen vrijheid vond om nu een aanvraag voor steun bij het F.I.S. in te dienen en te verdedigen.

Onzerzijds werd toen opgemerkt, dat de aanvraag toch al bij het F.I.S. was geweest. Rosseau verklaarde daarop, dat de aanvraag niet bij het F.I.S., maar bij het N.S.V. was geweest. Dit was natuurlijk in tegenstelling met z'n uiteenzetting op de bovenvermelde F.I.S.-vergadering. Maar daar hij als vertegenwoordiger optreedt zowel van het F.I.S. als N.S.V., kon hij natuurlijk die kant uit, die hem het meest wenselijk voorkwam of die Müller nodig had.

Iedereen voelt natuurlijk het dwaze van het geval.

De libertaire beweging in al haar geledingen heeft een steunfonds. Er komt een aanvraag en iedere organisatieman zou zo'n aanvraag onmiddellijk doorgeven aan het lichaam wat daarvoor in 't leven is geroepen.

Het N.S.V.-bestuur matigde zich echter aan dit verzoek te behandelen op de hierboven geschetste manier.

Na deze laatste conferentie verklaarden onze vluchtelingen liever in de boeien te zitten dan op deze wijze voor hun rechtmatige steun te moeten vechten.

Inmiddels zijn zij dan ook terug gegaan om deze zaak in hun organisatie aan de orde te stellen, ondanks alle gevaren daaraan verbonden. Zeer terecht merkten zij op, dat ze in Barcelona in de gevangenis 's morgens, 's middags en 's avonds te eten kregen, en hier in Holland bij hun eigen organisatie-mensen, waren zij voorbestemd voor een hongerkuur, ware het niet dat een handvol anarchisten hen gastvrij hadden ontvangen en hen althans voor het ergste hadden behoed.

We werden dus voor het feit gesteld om naast het F.I.S. een ander steunfonds in 't leven te roepen. Dit is echter nu niet meer nodig, daar de vluchtelingen vertrokken zijn en er ook een nieuw F.I.S.-bestuur is, waarvan we verwachten, dat zij het steunfonds zullen beheren in de geest waar het voor in 't leven is geroepen.

Veel meer ware hiervan nog te zeggen. We zullen het hier echter voorlopig bij laten en de hoop uitspreken, dat de N.S.V.-leden op hun qui vive zijn en zich zullen doen gelden tegen hun bestuurders.

Amsterdam, 4 Febr. '36. W. CAPPEL.

HET
F · I · S
HEEFT U NODIG
!
Op giro 276630
ten name van M. N. Damman Jr.
Celebesstraat 35 A'dam, dient
elke week uw bijdrage gestort

Bliksemflitsjes uit de Skandinavische pers

door G. Berkhout

IN ZWEDEN ALS IN NEDERLAND.

Wat betreft de algemene angst voor het door zijn fraaie Vredesbond „beveiligde", „verzekerde" en „geordende" Europa. Men roept in de „staatsprofeet" (pers) om nóg meer beveiliging! De V.B., hoe die zijn beste beentje tans ook voorzet, vertrouwen de eigen mannen en vrouwen toch niet al te best, blijkbaar. Men zou voor deze gewone „oproep van de openbare aandacht voor dit landsbelang" een algemeen formulier kunnen nemen, dat ik hier b.v. uit een liberaal hoofdstadsblad „Aftonbladet" neem.

„Feitelijk bestaat er in dit land geen burger-luchtbescherming; maar men begint toch in te zien, dat een dusdanige beschutting moest geregeld worden.

„Zo goed als alle andere beschaafde landen (een hoezeetje voor onze „beschaving"!) hebben omvattende voorbereidingen getroffen de civiele medeburgers te beschutten in geval van een vijandelijke vliegeraanval (dat deze mannen en vrouwen deze zelf uitlokken en stelselmatig voorbereiden, staat er helaas niet bij). Algemeen hebben de staat en particuliere organisaties in onderlinge samenwerking organisatieplannen voor deze bescherming opgemaakt. De verdedigingscommissie stelt voor....

„Het is ontstellend in 't algemeen plannen te moeten maken voor dergelike maatregelen."

Men ziet huichelarij, leugen, geweld, zelfmoord, zij vinden elkaar steeds weer.

Gisteren zag ik een aantal Zweedse pantserwagens van hier naar Amsterdam in de „Gondol" inladen!

* * *

EEN VERGELIJKING, DIE NIET IN COLIJNS VOORDEEL UITVALT.

In Denemarken zullen een honderd millioen gulden (150 millioen kronen), door 100 millioen kronen gedwongen inkomen- en vermogenslening van de 3000 rijkste Kopenhagenaars en de 6000 rijkste provinciebewoners, en de laatste 50 millioen kronen door een extra-directe belasting op de hoogste inkomens (boven 10.000 kronen) en van het meer-inkomen berekend sinds de oorlogsjaren, op te brengen, worden besteed voor hulp aan de ergst onder de schuld zittende boeren (is hun grond meer dan 25000 gulden, 40.000 kronen waard, dan komt zulk een hulpbehoevend stuk eigendom in aanmerking voor opdeling in kleinere stukken) en verder voor bestrijding van de werkloosheid door financiële hulp aan de gemeenten hier voor.

De boeren zullen, voorzover zij het allerergst onder de schuld zitten (meer dan 110% der grondwaarde) billike saneringsleningen krijgen kunnen, de anderen (van 85 tot 110% schuld) een bijdrage voor een 3% rentebetaling, gedurende twee jaren.

Hoe men nu ook op zichzelf over een derg. maatregel oordelen moge... er zijn er, die met hun strenge rechtsweegschaaltjes aan 't werk trekken en zeggen: ja, dan hadden die lui zich maar niet zo in de schuld moeten steken..., tegenover de volslagen improduktieve, ja zondige *f* 53.— millioen voor groot-zelfmoord-voorbereiding van Colijn, voor de olie en andere grootimperialistiese Volkenbondsbelangen kan deze uitgave nauweliks vergeleken worden, zijnde zo „onvergelijkelik" veel deugdeliker. En zo schijnen ons ook nationaal de bokken van de weinige, verstandige schapen gescheiden nu te worden. Van die *weerloze* schapen, Dr. Colijn! Daar heeft u zeker wel nooit zo aan gedacht bij „de lezing"?

CORRESPONDENTIE.

S. de J. te L. — Zie „Oproep" in dit nummer. Niet iets voor jou?

J. v. B. te A. — Uw stukje wel aardig, maar te weinig uitgewerkt. Nu ook te laat.

W. A. B. te A. — Het „persoonlijke" weggelaten, zo je ziet.

In het volgend nummer komt een merkwaardige briefwisseling naar aanleiding van een aantal royementen, door de bestuurders der jubilerende A.N.M.B. uitgesproken. We verzoeken daar volle aandacht voor. Dit nummer zal zich bij uitstek lenen voor verspreiding onder „modernen". Bestellingen aan de administratie. Ook aanvragen voor gratis verspreiding.

Ons bijschrift bij de Mededelingen van het F.I.S. in „De Arbeider" van de vorige week bracht de vroegere Secr.-Penn. G. Haan er toe een lang, woedend verweer in te zenden. Ons bijschrift beperkte zich tot de zakelijke en principiële kant van de gestie van het N.S.V.-bestuur met weglating van elke persoonlijke aanval of verweer.

In overeenstemming daarmee verzochten we ook G. H. met plaatsing van dat deel van zijn stuk te mogen volstaan, dat over de diskutabele kwestie gaat, n.l. de poging van het N.S.V.-bestuur de gang van zaken in het F.I.S. in handen te houden.

Bij het afdrukken van dit nummer hadden wij echter nog geen antwoord van H. ontvangen, weshalve het stuk blijft staan.

Ab.geld ontv. van R. H. te Nw Weerdinge (2 x); C. R. te Amsterdam; J. J. te Den Haag; E. v. G. te A'dam.

Bladverk. ontv. van W. v. d. A. te Delft; L. Z. te IJmuiden-O.; H. H. te Groningen.

Adv.-geld ontv. van Chr. D. H. te Dordrecht.

HET ADRES
van het Cantinefonds
voor Dienstweigeraars is
Beetsstraat 276
DEN HAAG